יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 190 | Łódź, Wtorek, 14 sierpnia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, ג' אלול תרצ"ד | № 190

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געבעלס חנפ'עט די ארמעע,

ארבייטער און פויערים

און פיהרט כסדר א לויב-פראפאגאנדע פאר היטלערן

א רעדע, וואס געבעלס האט געהאלטען אין נײַ-קעלן

בערלין, 13 (ספ. טעל.)

אויפ'ן ספארט-סטאדיאן אין נייקעלן האט דער פראפאגאנדע-מיניסטער געבעלס געהאלטען א 2-שעה'דיגע פארוואהל-רעדע. מיניסטער געבעלסעס רעדע, איז טראנסמיטירט געווארען דורך אלע דייטשע ראדיא-סטאציעס. אויף די הויפט-גאסען פון בערלין זענען אויפגעשטעלט געווארן הילכער, כדי מעגליך צו מאכען די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג צו הערען די רעדע, מיט וועלכער עס איז געעפענט געווארען די וואהל-קאמפאניע אין „דריטען רייך".

גלייכצייטיג זענען ארויסגעטרעטען מיט רעדעס: אין מינכען דער מיניסטער גערינג, אין קעלן — מיניסטער פריק און אין ברעסלוי — מיניסטער העס.

אין אנהויב פון זיין רעדע האט געבעלס אנגעוויזען, אז מיט'ן מאמענט ווען הינדענבורג האט היטלער'ן איבערגעגעבען די מאכט, האט זיך אין דייטשלאנד אנגעהויבען א נייע עפאכע, וואס איהר אפוטרופוס איז געווען פרעזידענט הינדענבורג. זינט דער דאזיגער צייט זענען אריינגעטרעטען גרויסע ענדערונגען, אבער די גרעסטע זאך איז דערביי געווען דאס, וואס די רעוואלוציע איז דורכגעפיהרט געווארען אהן בלוט-פערגיסונג. הינדענבורג האט אונטערגעשטיצט היטלער'ן און היטלער איז איהם געווען דאנקבאר, נישט אנריהרענדיג די ארמעע. דערפאר האט דער גרויסער פעלדמארשאל, בעת זיין גסיסה, איבערגעגעבען די אנפיהרונג פון דער ארמעע אין די הענד פון'ם פיהרער.

ארומרעדענדיג די אויסלענדישע אינפארמאציעס וועגען דעם ווירטשאפטליכען צוזאמענברוך פון דייטשלאנד, האט געבעלס ערקלערט, אז אויסלאנד דארף גארנישט דערצעהלען די דייטשען, אז זייער לאגע איז א שווערע. זיי אליין ווייסען וועגען דעם בעסער און אליין וועלען די דייטשען די שווערע לאגע בעהערשען. אנדערע רעגירונגען בלייבט נאר צו ווינשען, אז זיי זאלען זיין אזוי שטארק, ווי עס איז די רעגירונג פון היטלערן.

אין ווייטערדיגען טייל פון זיין רעדע, האט געבעלס אונטערגעשטראכען — דערמאנענדיג וועגען „קאפיטאל פון דעמאקראטיע אין פאריז און לאנדאן" — אז די איצטיגע דייטשע רעגירונג שרעקט זיך נישט פאר אנ'אפשטימונג. דער בעסטער בעווייז דערצו איז דאס, וואס די איצטיגע רעגירונג רופט שוין צום דריטען מאל דאס פאלק צו די וואהל אורנעס.

פאר היטלער'ן זענען היינט אלע — האט מיג. געבעלס אנגעוויזען — סיי די יוגענד, סיי דער אלטער דור, די ארמעע און די ציווילע בעפעלקערונג. פאר'ן קאנצלער האט זיך ארויסגעזאגט די ארמעע, ווייל ער אליין איז א זעלנער; די ארבייטער זענען אויך פאר היטלער'ן, ווייל ער אליין איז געשטאנען אויף די מינכענער רושטאוואניעס; דאסגלייכען זענען די פויערן פאר'ן „פיהרער", ווייל ביים אנהויב פון איבערנעהמען די מאכט, האט ער געטראכט פאר זייערטוועגען.

דער לעצטער טייל פון געבעלסעס רעדע איז געווען א גרויסער אפעל צו די דריי הויפט פילארען פון דער דייטשער געזעלשאפט, די ארמעע, ארבייטער און פויערן, וועלכע זענען לויט געבעלס'ן, די הויפט שטיצע פארן נאציאנאל סאציאליסטישען רעזשים אין היינטיגען דייטשלאנד.

בערלין, 13 (ספ. טעל.) מיניסטער געבעלס וועט מארגען רעדען אין האמבורג, איבערמארגען אין עססען.

פערוועהרט דעם יאהר-מארק אין בינע

עלזשער, 13 (יט"א טעלעגראפיש)

די מאכט האט פערוועהרט דעם יאהר-מארק אין בינע (א שטעטעל נעבען קאנסטאנטין) מורא האבענדיג פאר ווייטערדיגע אנטי-יודישע אונרוהען. די יודישע געשעפטען און בינע זענען געשלאסען, די ארדנונג היטען אנ'אפטיילונג פון פראנצויזיש מיליטער צוזאמען מיט מאטראסען.

לינת אורחים!

פון בעוואוסטען און בעריהמטען אולבער-קאנטאר

ישראל אלטער

זאל „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20

דאנערשטאג, דעם 16 ד. ח. קומט פאר א גרויסער רעציטאל-קאנצערט

לטובת דעם פעראיין „לינת אורחים"

אין פראגראם געהען אריין די שענסטע פערל פון סינאגאגאלע תפילות און יודישע פאלקס-לידער. ביים קלאוויר: דיר. ט. רידער.

בילעטען פון 1.09 צו בעקומען אין פאלגענדע פערקויפס-שטעלען: 1) אין לאקאל פון פעראיין פיעטריקאווער 59, 2) ביי בערקאל און אלשער, פיעטריק. 43, 3) אין צוקערניע „קאפריז" פיעטריק. 29, אלעקסאנדראוויטש, זשעלאנא 3, און אין טאג פון קאנצערט ביי דער פילהארמ.-קאסע

לינת אורחים!

דער מיליאן און אנדערע גרויסע געווינסען ווארטען אויף דיר.

דער לעצטער עטאפ פאר'ן אויסשפילען דעם מיליאן זל., איז פערענדיגט געווארען דעם 2-טען טאג פון דער ציהונג פון דער 3-טער קלאס פון דער 30. מלוכה-לאטעריי.

אויך דאס מאל האט דער גורל געשענקט זמן אויסמערקזאמקייט דעם אינדוסטריעלען געגנד פון לאנד — דאס גרויסע געווינס פון 300.000 זל., איז ארויס אין דראהאביטש, און די 100.000 זל. אין לאדז. תארשע האט זיך געטוזט בענגיגענען מיט 50.000 זל. נישט רעכענענדיג אבער דערביי א סך קלענערע געווינסען, מיט וועלכע עס זענען בעטיילט געווארען אנדערע שטעט.

די 100.000 זל. זענען ארויס אויף דעם לאס נ. 51389, וועלכער איז געווען אין די הענד פון א מיטארבייטער אין א לאדזער פארבעריי. דער ה. ר. י. די 300.000 זל. האט געוואונען דער לאס נ. 56.439, וועלכער איז געקויפט געווארען אין לעמבערג און האט געהאט אזש 9 שותפים.

און יעצט מוזען מיר זיך צוגרייטען צו דער 4-טער קלאס. עס ווארטען אויף זייער אייגענטימער דער מיליאן זל. ווי אויך 250.000, 150.000, 100.000, 50.000 און 49.200 אנדערע געווינסען.

די ציהונג הויבט זיך אן דעם 2. סעפטעמבער און וועט דויערן ביז דעם 21 סעפטעמבער. דער לעצטער טערמין פון אויסקויפען די לאסען איז דער 1. סעפטעמבער. אייל זיך דעריבער און פעריהיט זיך פון שפעטערדיגע מיספערשטענדנישען און בייטערער ענטוישונג.

פאר גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

אליזאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

Dr. med.

Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 131-86

נעמט אן פון 8—11 מיטאג און פון 5—9 אוונט, זונטאג פון 10—1 בײַטאג.

עלעקטראטעראפיע.

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזן

וויכטיג פאר עולים קיין ארץ-ישראל!

די בעקאנטע עקספעדיציאנס-פירמע

„POLTRANS"

לאדז, 27 נארוטאוויטשא 27

מאכט בעקאנט, אז אונזער פירמע שטעהט אין

א דירעקטער פערבינדונג מיט ארץ-ישראל!

די לאדזער עולים, וואס ווילען, אז זייערע באגאזשען זאלען אנקומען שנעל אין בעסטען ארדנונג, זאלען זיך ווענדען דירעקט צו דער אין לאדז בעקאנטער עקספעדיציאנס-פירמע Biuro Transportowe „POLTRANS"

w Łodzi ul. Narutowicza 27, tel. 155-27

בעמערקונג: מיר נעהמען אן זאמעל-לאדונגען אויף: ווארשא, ווילנא, קראקא, ראוונא, ביאליסטאק און סובאלק.

צו די ה"ה גנבים!

נעכטען בײַנאכט איז מיר אוועקגעקומען נעבען טעאטער „ראזמאיטאשטשי" אדער ביי דער גארדעראבע א פארטפעל, אין וועלכען עס זענען געלעגען עטליכע וועקסלען, וואס האבען פאר קיינעם קיין שום ווערט, ווי אויך פערשידענע פאפירען. ס'ווערט געבעטען אבצוגעבען געגען בעלוינונג צו בלומענפעלד, פיעטריקאווער 22 אדער צו וויסען צו געבען טעלעפאניש 218-92. דיסקרעציע שטרענג געזיכערט!

שייטלען

מיט פאריזער שרינדן און פערטיגע שייטל-ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט ביי קערש.

סקווערא 15

צאהן-ארצט

D. Sperling

צוריקגעקעהרט

1 זאוואדזקא 1, טעלעפאן 143-06

נעהמט אן פון 10—1 און פון 3—6 נ"מ

בלב דוי מודיעים אנו לכל חברינו וידידינו, כי אחינו הביתר"י

מרדכי גרניק

בן כ"ב שנים

מית אתמול והלויתו למנוחת עולמים תהיה היום בשעה 12 בצהרים מבית הטהרה שבבית הקברות.

קן ביתר בלודז

הזכרה.

מארגען, מיטוואך, דעם 15. אויגוסט 1934, 11.30 פארמיטאג קומט פאר אין דער סינאגאגע פון אינטערנאט און פערמע „העלענובעק" א הזכרה צו די שלושים פון

נ"ע פערלא אגינסקא (געבוירען ליבערמאן)

אשת ר' אהרן

צו וועלכער עס לאדענט איין די משפחה, פריינד און בעקאנטע

די פערוואלטונג פון אינטערנאט און פערמע „העלענובעק"

צופאהר מיט'ן זגערזשער טראמוואי ביז צו דער סטאציע העלענובעק.

שטאַרעמבערגס בעזוך אין רוים

מוסאליני זאָל שטיצען שטאַרעמבערגס פּלענער

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

די גאַנצע לאָנדאָנער פּרעסע גיט אָפּ גרויס אָרט וועגען דעם בעזוך פון פירשט שטאַרהעמבערג אין רוים.

די „דיילי טעלעגראַף" שרייבט, אז דער בעזוך פון פירשט שטאַרהעמבערג אין רוים, שטעהט אין צוזאַמענהאַנג מיט די פּלענער, וועגען רעאָרגאַניזירען די גרונד־יסודות פון דער היימווער.

די צייטונג ברענגט אַ קאָרעספּאָנדענץ פון איהר ווינער קאָרעספּאָנדענט, וועלכער שרייבט, אז איטאַליען האָט פינאַנסירט די היימווער, אז אין די ווינער פּאָליטישע קרייזען, איז מען זיך משער, אז פירשט שטאַרהעמבערג וועט פּרובען צו איבערצייגען מוסאליניען, וועגען דער וויכטיגקייט פון ווייטער צו פינאַנסירען די היימווער.

דער „טיימס" איז זיך משער, אז די רייזע פון שטאַרהעמבערגן האָט דעם ציל צו בעווייזען דאָס בישט אַנריהרען די יסודות פון דער צוזאַמענאַרבייט צווישען איטאַליען, עסטרייך און אונגאַרן. די מיינונג פון דער צייטונג איז, אז עס איז נישט אויסגעשלאָסען, אז ביי דער געלעגענהייט, איז אויך אַרומגערעדט געוואָרען דאָס באַמיהען פון פאַפּען, אלס דייטשען אַמבאַסאַדאָר אין ווין. עס קען אויך זיין, אז דאָס געשפּרעך צווישען מוסאליניען און שטאַרהעמבערגן איז אויך געפיהרט געוואָרען וועגען פערשאַרפטען פינאַנציעלען קריזיס, וואָס איז לעצטענס ענטשטאַנען אין עסטרייך.

„דיילי העראַלד" זעהט אין'ם וויזיט פון פירשט שטאַרהעמבערגן אין רוים, און פון דער אויפנאַהמע, וואָס ער האָט געהאַט ביי מוסאליניען אַ צייכען צו פערשטאַרקען די פּאָזיציע פון וויצע־קאַנצלער־אַמט ביי דער עסטרייכישער רעגירונג. שטאַרהעמבערג וויל בעמליך פערנעהמען אין עסטרייך אַזאַ פּאָזיציע, ווי האָרטי אין אונגאַרן, אויף אַזאַ אופן וואָלט אין עסטרייך פערשטאַרקט געוואָרען דער מאָנאַרכיסטישער גייסט, אויסמיידענדיג גלייכצייטיג די אינטערנאַציאָנאַלע איינמישונגען, וואָס עס וואָלט אַרויסגערופען דער צוריקקעהר פון די האַבסבורגס.

די מיינונג פון דער צייטונג איז, אז די פּלענער פון שטאַרהעמבערגן האָבען נישט אַנגעטראָפען אויף הערצידיגע געגנערשאַפטען אין די רוימישע קרייזען.

איטאַליענישע אַרמעע ווערט פערגרעסערט

רוים, 13 (ספּ. טעל.)

די היגע פּרעסע טיילט מיט, אז עס ווערען גערופען צום מיליטער־דינסט, דער נייער קאָנטינגענט פון יאהרגאַנג 1913. גלייכצייטיג גיבען די צייטונגען אָן, אז קרוב 60 מיליאָנען מיליטער פליכטיגע. האָבען יעדעס יאָהר אויסגענוצט דאָס לייכטע געזעץ, אויסמיידענדיג דאָס מיליטער־דינסט, איצט איז אַריין אין קראַפט דאָס נייע געזעץ, לויט וועלכען קיינער וועט נישט קענען אויסמיידען דאָס מיליטער דינסט.

דאָס דאָזיגע געזעץ זעהט נעמליך פאָר, צו פערגרעסערן די איטאַליענישע אַרמעע.

אדמיראַל בירד אָפּגעראַטעוועט

לאָנדאָן, 13 (ספּ.)

דער אדמיראַל בירד, בעקאַנטער אמעריקאַנער רייזענדער און פאָרשער פון די אַרקטישע לענדער האָט זיך אָבגעזוכט און אָבגעראַטעוועט געוואָרען.

דעם 20 פ. ח. איז דערהאַלטען געוואָרען פון אדמיראַל בירד אַ ראַדיאָגראַם, אין וועלכען ער האָט געבעטען מ'זאָל איהם ראַטעווען. מחמת ער איז אינגאַנצן ערשעפּט, אזוי אז ער האָט מורא אז ער וועט מעהר נישט קענען אויסהאַלטען. 2 מאָל זענען אונטערגענומען געוואָרען רעטונגס שריט איהם צו געפינען. אָבער אָהן רעזולטאַט. ערשט דאָס דריטע מאָל האָט זיך די פּראָבע איינגעגעבען.

נעכטען פריה איז דער גרופּע, וועלכע איז אַרויסגעפאָהרען דעם 8 ה. ח. אויף אָפּצוראַטעווען דעם אדמיראַל בירד, געלונגען צוצוקומען צום אָבסערוואַציאָנס פּונקט, וואָס געפינט זיך 123 מייל אין צפון טייל פון נאָרד פּאָל, וואו עס האָט זיך די גאַנצע צייט געפינען דער אַדמיראַל בירד. זיי האָבען געפונען דעם אַדמיראַל אינגאַנצען אנ'ער שעפּטען אָבער אין אַ גוטען הומאָר.

די גרופּע, וועלכע איז בעשטאַנען פון 3 פּערזאָן האָט אדורכגעמאַכט דעם וועג אויף אָפּצוראַטעווען דעם גענעראַל בירד דורך דער אייז וויסטע אויף מאָטאָר טראַנקאָרען.

קויפט ניט קיין ראָזענטאַלער פּאָרצעלאַן

געגען ברעכען דעם אַנטי־נאַצי־באָיקאָט

וואַרשא (יט"א) דער צענטראַל־קאָמיטעט פאַר דער אַנטי־היטלעריסטישער ווירטשאַפטליכער אַקציע טיילט מיט,: אין האַנדעל האָט זיך ווידער בעוויזען די ראָזענטאַלער פּאָרצעלאַן, וואָס ווערט אויסגעאַרבייט אין דייטשלאַנד. פאַר היטלער'ס קומען צו דער מאַכט איז דער דאָזיגער אַרטיקעל געווען רעפּרעזענטירט דורך אַ יודישע פירמע, וועלכע האָט זיך צוליב דעם באָיקאָט ענטזאַגט צו פערקויפען די דאָזיגע דייטשע אויסאַרבייטונגען. צום בעדויערען האָט אנ'אַנדער קאָנקורענץ־פירמע איבערגענומען די רעפּרעזענטאַנץ פון דער ראָזענטאַלער פּאָרצעלאַן.

די יודישע קאָנסומענטען ווערען געוואָרנט אין קיין פאַל נישט צו קויפען די ראָזענטאַלער פּאָרצעלאַן, וואָס קען דרייסט פערביטען ווערען מיט איבלענדישער פּאָרצעלאַן, וואָס שטעהט אויף אַ הויכען קינסטלערישען ניוואָ אָדער מיט טשעכישע אויסאַרבייטונגען

וואַרשע (יט"א) דער צ. ק. פון דער אַנטי־היטלעריסטישער ווירטשאַפטליכער אַקציע איז אַלאַרמירט געוואָרען מיט ידיעות וועגען אַ פּעגעם ברעכען דעם אַנטי־דייטשען באָיקאָט דורך געוויסע יודישע פירמעס, בעזונדער'ס איז דאָס נוגע די בעקאַנטע פירמע „דויטש" אין ביאַליסטאָק, וואָס בעציהט גרעסערע טראַנספּאָרטען שמאַטעס פון היטלער־דייטשלאַנד. די דאָזיגע פירמע בעמיהט זיך דערביי אַריינצופיהרען אין טעות די יודישע עפענטליכקייט און שטעלט פאַר די בעצויגענע סחורות אלס פון האָלענדישער אָפּשטאַמונג.

דער צ. ק. פאַר דער אַנטי־היטלעריסטישער ווירטשאַפטליכער אַקציע אַפּעלירט אויף דעם וועג צו דער יודישער עפענטליכקייט, זי זאָל געהעריג רעאַגירען אויף דער האַנדלונג פון דער פירמע „דויטש", וועלכע ברעכט די סאָלידאַריטעט פון דעם יודישען כלל.

דאָס שלעכטע גערעטעניש איז אמעריקאַ צוליב די גרויסע היצען

ניו־יאָרק, 13 (ספּ. טעל.)

אין 4 שטאַאטען, וועלכע האָבען געליטען פון דער טריקעניש, האָט גענומען רעגענען. דאָס וועט אָבער שוין נישט פערבעסערען דאָס גערעטעניש.

צי איז מעגליך אַנ'אַנגריף אויף פראַנקרייך דורך שווייצאַריען?

פּאַריז, 13 (ספּ. טעל.)

גענעראַל באַראַטיער האָט פערעפענטליכט אנ'אַרטיקעל אין דער „לע־טעמפּס". אין וועלכען ער מאַכט אויפמערקזאַם אויף דער מעגליכקייט פון אַ דייטשע אָפענסיווע אין שווייצאַריען דורך ס׳צרי. וועגען דער מעגליכקייט פון אַזאַ אַרט אַטאַקע, האָט זיך שוין זיינער צייט, נאָך אין 1917 פערנומען דער מאַרשאַל פאָש, וועלכער האָט פעסטגעשטעלט, אז די שווייצאַרישע אַרמעע, וואָלט נישט אימשטאַנד צו שטעלען אַ העפטיגען ווידערשטאַנד ביי אנ'אַנוואַזיע מצד דייטשלאַנד.

גענעראַל באַראַטיער דערמאַנט, אז אין בוך פון פּראָפעסאָר באַנס'ע ווערט אַזאַ מעגליכקייט נישט אויסגעשלאָסען, אויך פּראָפעסאָר באַנס'ע גיט אָן, אז אַ דייטשער אַטאַק דורך שווייצאַריען, קען האָבען מעהר שאַנסען, ווי דורך בעלגיען. אַזאַ אַרט מעגליכקייט, האָט אויך אַרויסגערוקט דער קאַפּיטאַן פון דער שווייצאַרישער אַרמעי, פּרעסטרע אין זיין ערשט נישט לאַנג ערשינענעם בוך.

אין די שווייצאַרישע רעגירונגס - קרייזען בעמערקט זיך לעצטענס אַנ'עוואָלוציע אין דער ריכטונג, און אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערט געלעגט דאָס גאַנצע געוויכט, וועגען פאָרטיפיקירען די געגענד פון אַזר. עס זענען אָבער פערהאַן צווי שטרוגנגען עס אויסצופיהרען, און ווי נעמליך: אין דער ערשטער רייהע, וואָלט נעדאַרפט מאָדיפיצירט ווערען דער סטאַטוט פון דער שווייצאַרישער אַרמעי, כדי צו פערגרעסערן די גרויס פון דער אַרמעי, וואָס איז נויטיג צו דער פאָרטיפיקאַציע, והשנית, צו די פאָרטיפיקאַציע פון די גרעניצען וואָלטען נישט אַנגעריהרט די יסודות פון דער שווייצאַרישער נייטראַליטעט.

גענעראַל באַראַטיער שטרייכט צום סוף אונטער, אז שווייצאַריען האָט שוין איינמאָל גע־דראָהט פון אַ צענטראַליזאַציע פון איטאַליענישען מיליטער, וועלכער האָט זיך נישט אָנגעשטויסען אויף וועלכער עס איז וואָרנונג. אויסער דעם קען שווייצאַריען אזוי פאָרטיפיקירען די פראַנצויזישע גרעניצען, אַז עס זאָל נישט אַנריהרען די יסודות פון דער שווייצאַרישער נייטראַליטעט.

„פּאָפּילער" בעשולדיגט די פראַנצויזישע רעגירונג

אין געבען פאַלשע קאָמוניקאַטען וועגען פּאָגראָם אין אַלזשיר

פּאַריז, 13 (יט"ע טעלעגר.)

די פראַנצויזישע סאָצ. צייטונג „פּאָפּולער" טאַדעלט שאַרף די רעגירונג, אז זי פערליקענט די פאַקטישע צאָהל פון די קרבנות פון אַלזשירער פּאָגראָם. די צייטונג גיט אָן, אַז די צאָהל הרוגים זענען 60 פּערזאָן, נישט ווי דער אָפיציעלער קאָמוניקאַט גיט אָן, אַז עס זענען געהרגעט געוואָרען 40 פּערזאָן.

געוועזענער גריכישער פּרעמ־יער ווענעזעלאָס

געקומען אין געהיים קיין לאָנדאָן

לאָנדאָן, 13 (ספּ. טעל.)

„ריינאָלדס־ניוס פּעפּער" איז מודיע, אז דער געוועזענער גריכישער פּרעמיער־מיניסטער, ווענעזעלאָס איז אין געהיים שבת געקומען צו פאָהרען קיין לאָנדאָן.

פּרעמיער ווענעזעלאָס זאָל זיך נעמליך בע־זעצען אויף שטענדיג אין ענגלאַנד.

די גריכישע געזאַנדשאַפט אין לאָנדאָן, האָט זיך אָבגעזאָגט צו ערטיילען וועלכע עס איז אינ־פאָרמאַציעס וועגען דאָס קומען פון ווענעזעלאָס'ן קיין לאָנדאָן.

אַ פּוילישער יוד געשטאָרבען אין עלטער פון 118 יאָהר אין אמעריקאַ

ניו־יאָרק (יט"א) גדול באַרט, וועלכער איז געווען בעוואוסט „אלס דער עלטסטער יוד אין דער וועלט" איז איצט געשטאָרבען אין נאַקסוויל, סענעסי, אין עלטער פון 118 יאָהר. ווי עס ווערט דערמאָנט האָט ער ביז דעם לעצטען טאָג פון זיין לעבען זיך גוט געפיהלט און געלייענט יודישע צייטונגען.

באַרט איז געבוירען אין טשעכאָנאָוו פּוילען, אין יאָהר 1816 און איז געקומען קיין אמעריקאַ אין 1912.

אוירען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאַווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַ־טאָרישעס פון 11—2 און פון 5—8 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגע, האַרץ און סקלעראָז־קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

שלאָסעריי־אַרבייטען
ווי אויך אויפאַנגענישע שווייסונגען, מעטאַל־בעאַרבעטונגען, מאַ־שינען־טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

Z prawami gimnazjów państwowych
Prywatne Gimnazjum Męskie
oraz SZKOŁA POWSZECHNA
I. KACENELSONA
ul. Zawadzka 43, tel. 151-79
איינשרייב. פון נייע שילער נעמט אָן די קאַנצעל. טעגליך פון 9—2 און 5—7 נמ.
אין 1־טן אָדזיאַל ווערן אנגענומען קינדער אין עלטער פון 6 יאָר אז
אין דער מוסטערהאַפטער פרעבל־שול (גן־ילדים) ווערן אנגענומען קינדער פון $3^1/_2$ יאָר אָן

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-48
לעצטע 2 גאַסטשפּילען פון די ליבלינגע
דינה האַלפּערן און סעם בראַנעצקי
מאָרגען מיטוואָך, דעם 15־טען ד. ח. 2 פאָרשטעלונגען
12 אַ זייגער ביי־טאָג פריהמאָרגען = פאָרשטעלונג
פון 35 גר. ביז 1 זל.
עס ווערט געשפּילט
די רומענישע חתונה
הויפּט־ראָל „דבורה" פיהרט אויס דינה האַלפּערן; „מאָטקע" – סעם בראַנעצקי.
וואָס? —— 9.30 אָוונט ווערט געשפּילט —— וואָס?
בילעטען שוין צו בעקומען אין טעאַטער־קאַסע.

קוראַטאָריום פון די שולן און קינדער־היימען
א. ג. נל. מעדעם
אין לאָדזש.

שבת, דעם 18 ד. ח. 2 נאָכמ. קומט פאָר אין העלענאָוו־גאַרטען
אַ גראַנדיעזע
גאָרטען־פערוויילונג
פערבונדען מיט אַ טורן־פעסט
אין פּראָגראַם: לייכט־אַטלעטישע פערמעסטונגען. אַ וועט־לויף אויף אַ שטח פון 1000 מעטער. אַרטיס־טיש־קינסטלערישער אויפטריט. סימפאָנישער קאָנצערט אונטער דער ליטונג פון דיר. ה' סעוו. פּיעטרושקאַ. אַרויסטריט פון בלאָז־אָרקעסטער ביי דער געז. „קולטור־ליגע". פערשידענע אַטראַקציעס. רייכע פאַנטאַן־לאָטעריע מיט פיל ווערטפולע פאַנטען. אייגענער בילינער בופעט. 7 אָוונט וועלען זיך אויף דער ספּעציעל בעלויכטענער עסטראַדע אָנהויבען גימנאַסטישע איבונגען אויסגעפיהרט פון די מענער־ און פרויען־גרופּען. פריי־איבונגען. איבונגען אויף מכשירים. ספּאָרט־טאַנץ. פּיראַמידען א. א.

ארב. געז. פאַר פיזישער דערציונג אין פּוילען
„מאָרגענשטערן"
אָפּט. אין לאָדזש.

בילעטען צום פּרייז פון 1 זל. און 50 גראָשען שוין צו בעקומען אין דער טעאַטראַל־אַרטיסטישער אָפּטיילונג פון דער „קולטור־ליגע", זאַכאָדניע 68, פּראָנט פּאַרטער.

צו דער יודישער וועלט־בעראטונג
קומען דעלעגאציעס פון דער גאנצער וועלט

זשענעווע (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער יודישער וועלט-בעראטונג, וואס איז צונויפגערופען געווארען אויף דעם 20 אויגוסט קיין זשענעווע, זענען ערהאלטען געווארען ווייטערע אנמעלדונגען וועגען אנטייל פון דעלעגאציעס פון פאלגענדע לענדער אין דער קאנפערענץ: אלזשיר, ארגענטינע, דענעמארק, דאנציג, לעטלאנד, מארא-קא, שפאניען, טשעכאסלאוואקיי און טוניס.

וויען, (י.ט.א.) פון די ווינער יודישע פערזענליכקייטען וועט זיך אין דער זשענעווער יודישער וועלט-בעראטונג בעטייליגען אדוו. דר. ישראל וואלדמאן, וועלכער איז דעלעגירט געווארן צוזאמען מיט'ן עקזעקוטיוו-מיטגליד יצחק גרינבוים דורך דעם וועלט-פערבאנד פון ראדיקאלע ציוניסטן, אינזש. ראבערט שטריקער וועט זיך בעטייליגען אין דער זשענעווער וועלטבעראטונג אלס פאר-שטעהער פון דער „יודישער פאלקספארטיי" אין עסטרייך. וועגען אנטייל פון דעלעגאציעס פון אנ-דערע יודישע גרופירונגען איז נאך קיין בעשלוס נישט אנגענומען געווארען.

די „אוניאן פון עסטרייכישע יודען" איז פרינציפיעל גרייט זיך צו בעטייליגען אין דער וועלט-בעראטונג, עס איז נאך אבער נישט בעוואוסט אין וואס פאר א פארם דאס וועט געשעהען.

זשענעווע, 13 (יט"א טעלעגר.)

די הכנות צו דער יודישער וועלט-קאנפע-רענץ איז אין פולען גאנג. פון צוזאמענגעשטעלטען פראגראם איז צו זעהן, אז צווישען אנדערעס וועט האלטען א רעפעראט וועגען ראסען-פראבלעם, דער בעוואוסטער ראסען-קענער, דר. פולשאפט. די איינ-לייטונג וועט האלטען הר. מארגולעס פון טשעכיען.

געשטארבען דער בעקאנטער יוד. כלל-טוער אין פילאדעלפיא בנימין רובינסאן

פילאדעלפיא, (יט"א) אין עלטער פון 43 יאהר איז דא געשטארבען דער בעקאנטער יו-דישער כלל-טוער און יוריסט בנימין לואי רובינ-סאן. דער פערשטארבענער האט גענומען א זעהר אקטיווען אנטייל אין יודישען געזעלשאפטליכען לעבען אין פילאדעלפיא.

נאצי-בוליגאן אין ניו-יארק ארעסטירט פאר בעפאלען א יונגען רב

ניו-יארק (יט"א) פרעד בעהרענר, א געוועזענער מאטראז פון דאנציג, איז ארעסטירט געווארען אונטער דער בעשולדיגונג, אז ער איז בעפאלען און מערדערליך געשלאגן דעם יונגען רב שוסטערמאן, בעת א געשפרעך וועגען דעם הימלער-דייטשלאנד.

הרב שוסטערמאן איז אזוי שווער פערוואונדעט געווארען דורך דעם נאצי, אז מען האט איהם געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

יודישער הויכער מיליטערישער קאמאנדיר בליוכער'ס געהילף

מאסקווע, (יט"א) די בעגייסטערונג, וואס דער מיליטערישער ראט פון דער ספעציעלער ווייט מזרח'שער ארמיי האט פערעפענטליכט אין צוזאמענהאנג מיט דעם 5-יעהריגען יובילייאום זינט די דאזיגע ארמיי איז ארגאניזירט געווארען, איז צו-זאמען מיט בליוכער'ן, דעם הויפט-קאמאנדיר פון דער ווייט-מזרח'שער ארמיי אויך אונטערגעשריבען דורך זיינע צוויי געהילפען סאיראוו לויט זיין באַ-ציאנאליטעט א גרוזינער און ארונשטאם א יוד.

צווישען די גרויסע העלדען פון דער דאזיגער ארמיי, וואס ווערען אויסגערעכענט אין דער בעגייס-טערונג ווערט אויך דערמאהנט דער יודישער לופט-פליהער פיינשטיין, וועלכער האט אנטייל גענומען אין דער העלדישער רעטונג פון די טשעליוסקינצעס. פיינשטיין דינט אין דער ווייט-מזרח'שער ספעציעלער ארמיי.

מאסקווע (יט"א) צוויי יודען אינזשינערען האבען בעקומען אויסצייכנונגען פאר פערדינסטען אויפ'ן טעכנישען געביט און פאר דער מלוכה. אס-קאר לייקין, שעף פון דער קאמוניקאציע-פערוואל-טונג אין מאסקווער געגענד האט בעקומען דעם „ארבייט-ארדען פון רויטען פאהן" פאר פולשטענ-דיגער טעלעפאניזאציע און ראדיאפיצירונג פון אלע דארף-סאוויעטען אין מאסקווער געגענד. אלעקסאנ-דער דוקעלסקי, שעף פון קאנסטרוקטאר-ביורא ביי דער שיפס-בוי-פערוואלטונג האט בעקומען דעם לע-נין-ארדען „פאר בעזונדערע פערדינסטען פאר דער מלוכה".

געגענזעצליכע בעריכטען וועגען דער לאגע פון די יודען אין אפגאניסטאן

פאריז, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט די ידיעות וועגען צוריקציהען דאס צונעמען די פאס-פארטען ביי די אפגאניסטאנער יודען, וועלכע וואוינען אין אויסלאנד, האט די אפגאניסטאנער געזאנדשאפט אין פאריז פערעפענטליכט אנ'ערקלע-רונג, אין וועלכער עס ווערט צוו. אנד. געזאגט:

די יודען אין אפגאניסטאן געניסען פון די זעלבע רעכט ווי אלע איבריגע בירגער. די אפגא-ניסטאנער געזעצגעבונג ענטהאלט נישט קיין שום אנטי-יודישע בעגרענצונגען און בעהאנדעלט גלייך אלע בירגער. האט איז שייך די ידיעות וועגען צונעמען די פאספארטען ביי אפגאניסטאנער יודען אין אויסלאנד, ענטשפרעכען זיי נישט דער ווירק-ליכקייט. עס האט זיך געהאנדעלט בלויז וועגען איינינע בוכארער און דאגיסטאנער יודען וועלכע זענען ענטלאפען פון רוסלאנד און זיי האבען בע-הויפטעט, דאס זיי האבען ערווארבען די אפגאניס-טאנער בירגערשאפט.

די דאזיגע ערקלערונג איז זיך אבער סותר מיט די צופערלעסיגע בעריכטען, וועלכע עס האט ערהאלטען די ציוניסטישע עקזעקוטיווע פון אפגא-ניסטאן, אז די אנטי-יודישע בעגרענצונגען שטייגען דארט אלץ מעהר. די עקזעקוטיווע האט צוליב דער געשאפענער לאגע ארויסגעשיקט קיין אפגא-ניסטאן א געוויסע צאהל סערטיפיקאטען.

די יודען אין מעקסיקע ארגאניזירען זיך

מעקסיקא-סיטי, (יט"א) דא איז גע-שאפען געווארען א קאמיטעט פון 8 פערזאן, וואס איז בעאויפטראגט געווארען צו גרינדען א מעק-סיקאנער יודישען קאנגרעס. דער קאמיטעט איז געוועהלט געווארען אויף א פערזאמלונג, אויף וועלכער עס איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע דער פרעזידענט פון אמעריקאנער יודישען קאנ-גרעס ה' בערנארד דויטש, וועלכער ווײלט איצט אין מעקסיקע. די דאזיגע פערזאמלונג איז בע-מערקענסווערט אויך צוליב דעם, וואס צום ערש-טען מאל האט זיך איינגעשטעלט א צוזאמענאר-בייט צווישען די ספרדישע און אשכנזישע יודען אין מעקסיקע.

מעקסיקא-סיטי, (יט"א) די היגע יודישע האנדעלס-קאמער האט פערעפענטליכט א שארפען פראטעסט צוליב די אנגריפען פון די מעקסיקאנער נאצי-ארגאניזאציעס געגען די יודישע געשעפטסלייט. אין צוזאמענהאנג מיט דעם פרא-צעס האט די מאכט פעראָרדענט אנ'אויספארשונג.

עמיר אבדולאה וועגען די אויפגאבען פון די א"י-אראבער

ירושלים (יט"א) אין א געשפרעך מיט'ן רעדאקטאר פון דער אראבישער צייטונג „פעלעס-טיין" האט דער עמיר פון עבר-הירדן אבדולאה, וועלכער איז נישט לאנג צוריקגעקומען פון א בע-זוך אין לאנדאן, בעטאנט, אז די בריטישע עפענט-ליכקייט וויס גאנץ וויניג וועגן די אראבישע אספיראציעס. דאגעגען איז זי גוט אינפארמירט וועגען די ציוניסטישע דערגרייכונגען און ערפאלגען אין ארץ-ישראל.

דער עמיר האלט, דאס ערשטע, מוזען די אראבער זיך אפזאגען פון דער באך-קאאפעריישן-פאליטיק, צווייטענס, מוזען אייגעשטעלט ווערען בעציהונגען פון געגענזייטיגער פערשטענדיגונג און פריינדשאפט צווישען די אראבער, דער רעגירונג און דעם ענגלישען פאלק, דריטענס, דארפען בע-שטימט ווערען שטענדיגע אראבישע פארשטעהער אין לאנדאן, וועלכע זאלען אונאויפהערליך אינ-פארמירען די ענגלישע עפענטליכקייט וועגען די אראבישע ענינים. דער עמיר האלט אויך, דאס מען דארף ארויסשיקען ספעציעלע שליחים אין די שכנות'דיגע מזרח-לענדער, כדי צו פראפאגירען דארט די פאדערונגען פון די א"י-אראבער. דאס וואלט, בלי ספק, געהאט אנ'איינפלוס אויף דער ענגלישער פאליטיק.

דער קאלאניאל-אמט האט ביי פיל געלעגענ-הייטען בעטאנט, אז די א"י-ענינים געפינען זיך אין די הענד פון הויך-קאמיסאר. די אראבער דאר-פען דעריבער שטעהן אין ענגען קאנטאקט מיט דעם הויך-קאמיסאר. צום סוף האט דער עמיר אבדולאה פערזיכערט, דאס עס איז נישטא, וואס מורא האבען, אז יודען זאלען אריינדרינגען אין עבר-הירדן.

משה סמילאנסקי אפגעפאהרען קיין לאנדאן

ירושלים (יט"א) דער בעקאנטער שריפט-שטעלער און קאלאניסטן-פיהרער משה סמילאנסקי איז אפגעפאהרען אויף א לענגערען בעזוך קיין לאנדאן.

לאדזער נייעס

לאדזער קהלה-פערוואלטונג קאנדאלירט צוליב'ן טויט פון ביסקופ טימיענעצקי

צוליב'ן טויט פון לאדזער ביסקופ ד"ר ווינצענטי טימיעניעצקי האט די קהלה-פערוואלטונג נעכטען איבערגעשיקט אין דער לאדזער קאטוילי-שער דעצעזיע פאלגענדע קאנדאלענץ-דעפעשע:

די פערוואלטונג פון דער לאדזער יודישער קהלה גיט אפ כבוד דעם ליכטיגען אנדענק פון זיין עמינענץ ד"ר ווינצענטי טימיענעצקי און דריקט אויס בייליד דער פעריתומטער דרעצעזיע צוליב'ן טויט פון דעם פערדינסטפולען גייסטליכען".

אונטערגעשריבען פרעזעס מינצבערג און סעקר. גאדעל.

אין דער לוויה פון ביסקופ טימיענעצקי, וועט אנטיילנעהמען פרעזעס מינצבערג.

א גאס אויפ'ן נאמען פון ביסקופ טימיעניעצקי

(2) די לאדזער שטאט-פערוואלטונג האט בעשלאסען צו משנה שם זיין די עמיליא-גאס אויף די „גאס פון ביסקופ טימיעניצקי", וועלכער איז די טעג געשטארבען.

דער סענץ האט „אנגעצויגען"...

(2) אהרן בערנהיים פון פאמארסקא 10 האט געמאלדען אין דער פאליציי, אז זיין אינקאסענט דוד קריגער (פון זאקאנטנא 17) וועלכער האט איינקאסירט געלד פאר טיי ביי פערשידענע קלי-ענטען, האט זיך צוגעאייגנט 300 זלאטעס.

פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג.

זעלבסטמארדען

(2) אין טויער אויף פאמארסקא 155 האט זיך נעכטען גע'סמ'ט דער 28-יעהריגער יאן דרעווי-ניאק (פון ווידאק 2) פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין ראדאגאשטשער שפיטאל.

(2) אין די פעלדער ביים דארף רייסקאוו הינטער קאליש האט זיך איבערגעשניטען דעם האלז מיט א ראזיר-מעסער דער 21-יאהריגער ליפמאן ווינער פון בעלכאטאוו. די סיבה – נערווען-דערשיטערונג.

מעסער-שטעכעריי

(2) נעכטען אינדערפריה איז אנ'אונבעקאנ-טער פערשוין אויף קאנטנא 58 בעפאלען דעם ארבייטער יאן טשיאלעק און ארייגעהאקט איהם א מעסער אין דער לינקער זייט.

אין א שווערען צושטאנד האט מען טשיא-לעק'ן אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגייניקאווא.

דער פערברעכער איז ענטלאפען.

פערברענט געווארען א יודישע פרוי

(2) פאריגע נאכט איז בעת א שרפה אין ראדאמסק אויף נארוטאוויטשא 28 פערברענט גע-ווארען די 41-יעהריגע שווער-קראנקע פרוי פייגע-רחל קלינג.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	— — —	—	86.25
3 פראצענטיגע	בודאוולאנע	—	43.50
4 „	דאלארובקא	—	53.50
7 „	סטאביליזאציע (אמ.)		67.73
5 „	ווארשאווער פ.-ב.	1934	59.88
5 „	לאדזער	„ „	51.50
ענגלישער פונט	— —	—	26.62
דאלאר אפיצ.	5.21	נישט אפיצ.	5.15 —
גאלד-דאלאר	— — —	—	8.92 —
גאלד-רובל	— — —	—	4.59
דייטשער מארק	— —	—	2.01

DR. MED.
H. Różaner
הויט, ווענערישע און מענער-שוואכע קראנקהייטען
NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.
עמפפאנגט פון 8–10 און פון 5–8 אוו.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעלעפאן 112-25
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

הייגט, דינסטאג
גראָיסער הנחה- און פאלקס-קאנצערט
איהר האט געלאכט?... איהר וועט ווידער לאכן!...
וויפל אויף די לאלא פאלמאן מוז מען קענען קאנצערטען פון געלעכטער!...
הייגט, דינסטאג, 9.30 אוונט דער צווייטער און לעצטער געזעגנונגס-קאנצערט
אלע בילעטען אין פארטער צו 1 זל.
אלע בילעטען אין פארטער צו 1 זל.
פון דער קעניגין פון יודישען ליד, דער שטאלץ פון דער יודישער עסטראדע, די הארציגע זינגערין, דער ליבלינג פון יודישען עולם, די פרעכטיגע שטיפערין

לאלא פאלמאן

מיט איהר זיסער קלינגענדיגער, הארציגער שטימע. מיט איהר אָריגינעלער, קינסטלערישער אינטערפרע-טאציע און איהר רייכען רעפערטואר האט לאלא פאלמאן מיט שטורם איינגענומען פוילען — אומעטום האט זי געשלאגען דעם רעקארד פון ערפאלג! א אוונט פון הארציגען געלעכטער, פאלקסטימליכע, חסידישע, הומאריסטישע ארבעטער-לידער און כאראקטעריסטישע גראטעסקען. — צום סוף וועט אויפגעפיהרט ווערען א אויסערגעוועהנליך קאמישער סקעטש
„א מתנה דעם טאטען"
לאכען אהן אויפהער! לאכען ביז טרעהרען!
אויסגעפיהרט דורך שלמה קוטנער, ראזא סאנדלער, ה' און פרוי צווילך, ק. נוטמאן.
געדענקט! אלע בילעטען אין פארטער צו 1 זל.

מארגען פאפולערע פארשטעלונג „סינאריטא" מיט מיכאל מיכאלעסקא אין א דאפעלט-ראל – אלס מאן, און אלס פרוי.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 14 אויגוסט 1934

היטלער-שטענדיגע מלחמה געפאהר פאר אייראפא

די אייראפעאישע פעלקער מוזען אויסוועהלען: אדער היטלער אדער שלום

פון א קארעספאנדענץ פון ווינען אין „פאריזער טאגעבלאט“ בעהמען מיר ארויס פאלגענדע בעטראכטונגען וועגען דער דראהענדער געפאהר פאר'ן וועלט-שלום, וועלכע עס שטעלט מיט זיך פאר היטלער און זיין עסטרייכישער פאליטיק:

ווי באר עס איז אין רוים בעקאנט געווארען וועגען דער ערמארדונג פון דאלפוסען און וועגען דעם היטלעריסטישען פוטש, האבען שוין איטאליענישע פולקען אין קריגס געצייטשאפט מארשירט צו די צפון גרעניצען, אינדערזעלבער נאכט זענען די בנינים פון קריגס-מיניסטעריום און פון די גענעראל-שטאבען אין בעלגראד און פראג, געווען העל בעלויכטען. ביז איינדערפריה זענען פארגעקומען די בעראטונגען און איניגע טעג זענען די שטאבען און קאמענדאנטען פון דער טשעכישער און יוגאסלאווישער ארמעע געווען אין א ליארם צושטאנד, עס זענען פארגעקומען קאנצענטרירונגען פון מיליטער אויף די גרעניצען און אין די הויפט שטעט פון דער קליינער אנטאנט האט געהערשט העכסטע נערוואזיטעט. אייראפא דארף נישט זיין לייכטגלויביג: וואלטען מוסאליניס פולקען אריבערגעגאנגען די עסטרייכישע גרעניץ, וואלט אויך דאס מיליטער פון דער קליינער אנטאנט מארשירט. ביז וואו? ביז זיי וואלטען זיך געטראפען און ביז עס וואלט געפאלען דער ערשטער שאס „פון זיך אליין“. אבער צי גלויבט עמיצער, אז עס וואלט דעם פעלקער-בונד, אדער וועלכער עס איז מאכט געלונגען צוריקצושטעלען די אלטע לאגע, דאס הייסט: צוריקצוציהען דאס מיליטער און די אויסגעבראכענע ליידענשאפטען צוריק איבער דער גרעניץ.

דער אנשלוס פון עסטרייך מיט דייטשלאנד, א היטלער דייטשלאנד פון קיעל ביז אינסברוק, פון סאארבריקען ביז זאלצבורג וואלט אונפערמיידליך געבראכט דעם קריג. נישט איטאליען, נישט יוגאסלאוויען, נישט טשעכאסלאוואקיען, שוין נישט רעדענדיג וועגען פראנקרייך און רוסלאנד וואלטען נישט געקענט ערלויבען אויף אזא פערגרעסערטע דייטשלאנד, בערלין און ווין אלס פאליטישע און מיליטערישע איינהייט וואלט בעדייט א דייטש-אונגארישע ארומרינגלען און דערדריקונג פון טשעכאסלאוואקיען, דאס צופאלען פון דער קליינער אנטאנט, דער גאנצער באלקאן וואלט געפאלען צו דער מדרגה פון א דייטשען פראטעקציע לאנד.

פאר יוגאסלאוויען און דער קליינער אנטאנט וואלט אויך ענטשטאנען א צווייטע נישט ווייניגער גרויסע געפאהר: דאס אקופירען אדער דער פראטעקטאראט פון איטאליען איבער עסטרייך. מוסאליני אין ווין, וואלט אויך געהייסען מוסאליני אין בודאפעשט, דאס וואלט געהייסען די פולשטענדיגע איינשליסונג פון יוגאסלאוויען און איהר אפגעזונדערונג פון יעדען פערבינדעטען און פון יעדער הילף, עס זענען דאך בעקאנט מוסאליניס כסדרדיגע, אומפערהוילענע אימפעריאליסטישע צילען אין מיטעללענדישען ים, זיינע פרעטענזיעס אויף דעם יוגאסלאווישען דאלמאציען. די איטאליענישע — יוגאסלאווישע געגענזאצען האבען זיך לעצטענס ווידער זעהר פערשארפט, די געגענזאצען זענען אזוי שארף, אז דער בלויזער פרוב מצד מוסאליניס צו פערנעהמען עסטרייך, וואלט אויטאמאטיש ארויסגערופען דעם קריג אין דרום-מזרח אייראפא, און דערמיט דעם אלגעמיינעם אייראפעאישען קריג.

עס איז נאך פערהאן א דריטע מעגליכקייט, וועלכע איז זעהר אונוואהרשיינליך: א בונד צווישען איטאליען און דייטשלאנד אויפ'ן יסוד פון א אפמאך וועגען עסטרייך. אזא פלאן וואלט געווען געווענדעט נישט נאר געגען דעם לעבענס-נערוו פון דרום-מזרח-אייראפא, נאר אויך געגען פראנקרייך און רוסלאנד. אויך אין דעם פאל וואלט דער אייראפעאישער קריג נישט ווייניגער זיכער אויסגעבראכען, ווי אין ערשטען און צווייטען פאל.

בלייבט איבער ביי די איצטיגע אויסען פאליטישע מאכט פערהעלטנישען, נאר איינס: עסטרייכ'ס זעלבסטשטענדיגקייט, אזוי לאנג אבער ווי עס עקזיסטירט א היטלער דייטשלאנד, וועט די דאזיגע זעלבסטשטענדיגקייט זיין בעדראהט, וועט די סכנה פון א קריג הענגען איבער אייראפא.

צי גלויבט דען א פערנונפטיגער מענש, אז היטלער און זיין חברה האבען שוין ענטגילטיג בעגראבען זייער חלום וועגען עסטרייך? „לעגאל ביז צום לאמטער סלופ“ — האט געבעלס אמאל געזאגט נאך פאר דעם 30. יאנואר 1933. זיי וועלען אויך איצט שווייגען, אז זיי וועלען זייערע הענד אוועקנעהמען פון עסטרייך, ווייל עס איז זיי נישט געלונגען. זיי וועלען פרובירען אויף אן אנדערען אופן, צי וועלען אבער די אייראפעאישע מלוכות שפילען די זעלבע ראלע ווי אמאל די דייטשע פארטייען? ווייל איינער האט דער אנדערער נישט געטרויעט, נישט פערגעבען, געהאט אין זינען נאר די אייגענע פארטיי אינטערעסען, האט געשפילט אויף דער האנד פון געפעהרליכען געגנער: אזוי האט זיך געענדיגט דאס דייטשלאנד פון ווימאר, און עס האט זיך אנגעהויבען היטלערס ממשלה און די הערשאפט פון שרעק.

מיט וואס אונטערשיידט זיך דאס איצטיגע אייראפא, נאך דער ערמארדונג פון דאלפוסען און דעם היטלער פוטש פון 1933? היטלער און זיינע חברים זענען דאן געווען היטלער און חברים אין מיטען דייטשלאנד ווי היינט אינמיטען אייראפא, דאס דאזיגע אייראפא האט זיינע סעווערינגס, לעבעס, ברינינגס און טרעוויראנוס, פונקט ווי עס האט זיינע שלייכערס, הוגענבערגס און זעלדטעס. עס האט אפילו זיינע מוסאליניס און מאקדאנאלד! דער דאזיגער מוסאליני איז אפילו געווען דער איבערצייגער וועלכער האט היטלערן געגעבען די ריכטיגע, אז פון איהם פערשטאנענע תשובה. עס איז אבער געווען א געפעהרליכע תשובה און זי האט געקענט ווערען געפעהרליך. אייראפא וואלט ביי דער תשובה געקענט אריינפאלען פון רעגען אונטער דער רינווע און דאס קינד וואלט געקענט אויסגעגאסען ווערען צוזאמען מיט דעם באד-וואסער.

מיט אדער אהן עסטרייך: היטלער איז די מיט יעדען טאג וואקסענדע מלחמה געפאהר אין אייראפא, היטלער איז אין דער קולטור און שלום פון דער וועלט דער גראנאט מיט דעם צינד-ווייזער.

היטלער אדער שלום? עס איז נישט פערהאן קיין אנדערער אויסוואהל פאר די פעלקער, אלץ אנדערע איז פריהער אדער שפעטער א קאטאסטראפע און אונטערגאנג.

פולשטענדיגע מעכאניזאציע און מאטא-ריזאציע פון דער סאוויעטישער ארמעע

די הויפט-סיבה פון דער מפלה פון צארישען מיליטער בעת דער מלחמה איז געווען די טעכנישע צוריקגעשטאנענקייט פון דער צארישער ארמעע און די אונפעהיגקייט צו פערזארגען די 18-מיליאניגע ארמעע אין די נויטיגסטע כלי-זיין.

דעריבער האט די סאוויעט-רעגירונג, גלייך פון אנהויב אן, בעטראכט אלס איהר הויפט-אויפגאבע ווי אמשנעלסטען צו הויבען די טעכנישע צוגעגרייטקייט פון איהר ארמעע, און צו פערזעהן זי מיט די מאדערנסטע טעכנישע קריגס-מיטלען.

דער הויפט-מאטיוו פון דער אינדוסטריאליזאציע פון סאוויעט-רוסלאנד, וואס איז אדורכגעפיהרט געווארען אין אזא אונגעהויערען טעמפא, איז אויך געווען דער ווילען ווי אמשנעלסטען זיך צוצוגרייטען אין פאל פון א קריג מיט אלע טעכנישע הילפס-מיטלען. די דאזיגע אויפגאבע איז נאך נישט אינגאנצען געלעזט, אבער די רעזולטאטען, וואס זענען שוין דערגרייכט געווארען, וועלען די סאוויעטישע ארמעע, אין פאל פון א מלחמה, אפהיטען פון דעם גורל פון דער צארישער ארמעע. וועלכער עס האט אפט געפעהלט נישט נאר הארמאטען און אמוניציע, נאר אפילו געוועהנליכע ביקסען.

אין איינע פון זיינע לעצטע רעדעס, האט וואראשילאוו געזאגט, אז בעת אין יאהר 1929 האט אויף יעדען זעלנער פון דער סאוויעטישער ארמעע אויסגעמאכט צו צוויי און א האלב מעכאנישע פערד-קראפט פון פערשידענע קריגס-מאשינען. בעטרעפט שוין אין יאהר 1933 קרוב 8 מעכאנישע פערד אויף יעדען זעלנער. אויף דעם פארוואורף, אז די דאזיגע ציפערען בעציהען זיך נאר אויף דער אקטיווער ארמעע און נישט מאביליזירטע, האט וואראשילאוו געענטפערט, אז גלייכצייטיג פון דער מאביליזאציע פון מענשען, וועט אויך פארקומען די מאביליזאציע פון מאשינען, אזוי אז דאס פערהעלטניש וועט בלייבען דאס-זעלבע.

די סאוויעט-רעגירונג האט געווענדעט א גרויסע אויפמערקזאמקייט דער פראגע פון שאפען פון געהעריג גרויסע לופט-בעוואפנונגען און פון א געהעריגע מאטאריזאציע און מעכאניזאציע פון דער ארמעע. אין דעם אפיציעלען בעריכט פאר דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ אין גענף, האט די סאוויעט-רעגירונג אנגעגעבען דעם צושטאנד פון איהרע לופט-בעוואפנונגען אויפ'ן 1-טען יאנואר 1932 אויף 780 קריגס-מאשינען. מען דארף אננעהמען, אז דאס איז נישט געווען קיין פוסטע בעריהמעריי, נאר להיפוך, גיכער א בעדייטענדע בעשיידענהייט. זייט דאן אבער, ארבייט און ענטוויקעלט זיך די סאוויעטישע לופט-אינדוסטריע, אזוי שטארק, אז לויט סטאלינ'ס אייגענע ערקלערונגען וואקסט זי צו צוויי הונדערט און מעהר פראצענט א יאהר.

אין זיין ווערק, וועגען די סאוויעטישע שאנסען אין א מלחמה מיט יאפאן, נעהמט טראצקי אן אלס א זיכערען פאקט, דאס אין אנהויב 1935 וועט די סאוויעטישע ארמעע האבען 65 לופט-פליהער-פולקען מיט 5000 לופט-מאשינען פון פערשידענע סיסטעמען, ביי 9 ביז 10 טויזענט מאטארען.

די סאוויעטישע מלחמה-דאקטרין נעהמט אן, אז א מאדערנע ארמעע דארף האבען 35 ביז 45 טאנקען אויף יעדען קילאמעטער פון אקטיווען פראנט. וואראשילאוו האט ערשט מיט א קורצער צייט צוריק ערקלערט, אז די סאוויעטישע ארמעע איז פערזעהן מיט דער נויטיגער צאהל טאנקס און אנדערע פאנצער-אויטאס. די דאזיגע פערזיכערונג איז בעשטימט נישט קיין איבערטרייבונג און מען נעהמט אין אכט, אז די איצטיגע פראדוקציע פון די סאוויעטישע טראקטארען-פאבריקען און דערמיט אויך פון טאנקען און פאנצער-אויטאס, בעטרעפט 40 טויזענט שטיק א יאהר, און די דאזיגע קען נאך פערדאפעלט ווערען.

דאגעגען איז זעהר שוואך די לעבעדיגע טראג-קראפט, און נעמליך, דער פערד-בעשטאנד. די פויערען, סאבאטירענדיג די צוואנגס קאלעקטיוויזאציע, האבען מאסענהאפט פערניכטעט דעם לעבעדיגען אינווענטאר. פון די 32 און א האלבען מיליאן פערד, וואס רוסלאנד האט געהאט אין יאהר 1928, איז אין דאזיגען קאמף געפאלען א העלפט, אזוי, אז דער פערד-בעשטאנד אין רוסלאנד ווערט איצט געשאצט אויף 17 מיליאן פערד. דאס איז א גרויסער מינוס און די מלוכה'שע ווירטשאפטען פיהרען א מאסענהאפטע צוכט פון פערד. די קאוואלעריע-קאמאנדאס בעציהען אויך פערד פון אויסלאנד. דאס הייסט אבער אויך נישט, אז די סאוויעטען וואלטען נישט געווען בכח צו פערזעהן, צו מלחמה-צוועקען, זייערע קאוואלעריע אין גאנצען מיט פערד.

די צווייטע נעגאטיווע זייט פון דער טעכנישער צוגעגרייטקייט פון די סאוויעטען, איז דער טראנספארט. אין משך פון די לעצטע 6 יאהר זענען אפילו אויסגעבויט געווארען אנ'ערך 20 טויזענט קילאמעטער נייע באהן-ליניעס. אבער אין פערהעלטניש פון די ווירקליכע נויטען פון טראנספארט, איז עס נאך אלץ א טראפען אין ים. די גרויסע שטחים פון רוסלאנד זענען אבער אין א געוויסער מאס א נאטירליכע פערטיידיגונגס-באזע פאר די סאוויעטען, פון דער אנדערער זייט אבער מאכען זיי די טראנספארט-פראגע כמעט מער אונלעזבאר. עס איז כדאי אנצוווייזען, אז בכדי דאס אייראפעאישע רוסלאנד זאל האבען דעמזעלבען באהן-נעץ, וואס למשל פוילען, דארפען אויסגעבויט ווערען איבער 200 טויזענט קילאמעטער באהן-ליניעס, דאס אזיאטישע רוסלאנד איז אבער 4 מאל אזוי גרויס ווי דאס אייראפעאישע.

די „דייטשע מאראל“ פון דער דייטשער פילם-אינדוסטריע

68 פאראגראפען אפצוהיטען די דייטשע „צניעות“

„דער נאציאנאל-סאציאליזם האט נישט נויטיג קיין פילמען, וואס זאלען דינען נאר צו פערוויילונג. פאר אונז איז דאס קינא, פונקט אזוי ווי דער ראדיא און פרעסע א פאליטיש כלי-זיין פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער ערציהונג. „טענדענץ-פילמען“ דארפען מיר האבען! נעהמט א ביישפיל פון רוסלאנד. איך וויל האבען א נאציאנאל-סאציאליסטישען „פאטאמקין“! „שטורם איבער אזיען“! אט וואס מיר דארפען, דאס זענען אונזערע מוסטערען! איך וועל פערוועהרען פילמען, וואס זענען אויסגערעכענט אויפן פערדינסט, די צייט פון פערדינסט איז אוועק“!

אזוי האט געבעלס געשריגען אויף א געהיימער זיצונג פון קינא-רעזשיסארען, וועלכע איז ספעציעל צוזאמענגערופען געווארען. פאר די רעזשיסארען איז געווארען קלאר, אז דאס בעדייט דער טויט פון דער דייטשער קינאמאטאגראפיע. די דייטשען זענען שוין אזוי איבערזעטיגט מיט פאליטיק, אז כאטש אויפן עקראן וואלט ער נישט געוואלט פון איהר הערען.

לויט ידיעות פון פראפאגאנדא-מיניסטעריום, האט די דייטשע קינא פראדוקציע צוליב דעם ארישער פאראגראף פערלוירען 75 פראצענט פון קינסטלערישען און טעכנישען פערזאנאל. דאס איז געווען דער ערשטער שווערער קלאפ פאר דער דייטשער פילם-אינדוסטריע, דאן איז געקומען דער אויסלענדישער באיקאט פון די דייטשע פילמען און צום סוף די צענזור פון דעם פראפאגאנדא-מיניסטעריום, וואס דריקט די דייטשע פילם אינדוסטריע ווי מיט שווערע קייטען.

וואס שייך דער צענזור פון די פילמען, דארף מען נישט מיינען, אז זי בעציהט זיך נאר אויף פאליטישער נאציאנאל-סאציאליסטישער כשרות אלס הויפט יסוד פון דער צענזור איז געווארען די לאזונג פון דער „דייטשע מאראל“.

אין משך פון 17 חדשים זענען פערוועהרט געווארען 134 פילמען, צום טייל שוין פערענדיגטע און צום טייל אין מיטען דער אויפפיהרונג. דערביי דארף נאך בעטאנט ווערען, אז הגם דער צוגעשטעלטער מאנוסקריפט ווערט פון דער צענזור בעשטעטיגט, בעדייט דאס נאך נישט אז דער פילם וועט נישט פערוועהרט ווערען. עס איז גענוג דער קלענסטער „פעהלער“ פון רעזשיסער, אז דאס גאנצע געלד, וואס איז אריינגעלעגט געווארען אין פילם זאל פערפאלען ווערען.

איין פירמע, למשל, האט געדרעהט א פילם מיט דער דירעקטער בעטייליגונג פון א חבר פון פראפאגאנדע-מיניסטער הינקעל. דער מאנוסקריפט איז געשטאנען אויף דער הויך דערפון, וואס עס ווערט אין בערלין גערופען „דייטשע מאראל“: א פילם פון פויערן-לעבען. דער מאן האט ליב נאר זיין געזעצליך ווייב, זיי האבען 8 קינדער, די פויערן שרייען כסדר „הייל היטלער“! דער פילם איז שוין געווען כמעט אינגאנצען פערטיג — מיט אמאל איז אנגעקומען א פערבאט! עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער רעזשיסער גינטער, אליין נישט וויסענדיג דערפון, האט אין זיינע אדערן 15 פראצענט נישט ארישע בלוט. ער איז געווען א שטורמיסט, איז ער אויסגעשלאסען געווארען פון דער ברוינער ארמעע און דער פילם איז פערוועהרט געווארען. די פירמע האט דערביי פערלוירען א האלבען מיליאן מארק.

א צווייטער עפיזאד. עס איז געשטעלט געווארען א פילם מיט א ריינעם אריער אין דער הויפט-ראלע, דעם בעקאנטען דייטשען זינגער באנען, וועלכער האט געשפילט א צענזורירטע ראלע אין דעם פילם „נאלד“. ער האט געשפילט די ראלע פון א סימפאטישען איטאליענער, און אלס איטאליענער האט ער געטראגען א פאריק פון א ברונעט. עס זענען געקומען פארשטעהער פון פראפאגאנדע-מיניסטעריום און זענען געווארען אויפמערקזאם, אז דאס טיפישע פנים פון ברונעט גיט צו דעם סימפאטישען איטאליענישען העלד דעם אנבליק פון א סעמיט. דער פילם איז געווארען פערוועהרט און די פירמע האט געליטען דריי פירטעל מיליאן מארק שאדען. באנען האט בעשלאסען פון איצט אן צו גרימירען זיך נאר אלס בלאנדין.

די פילם-געזעלשאפטען האבען זיך איצט איינגעארדענט אזוי, אז ביי די פילם-אויפנאהמען זענען אנוועזענד בעאמטע פון פראפאגאנדע-מיניס-

(ווייטער זעה 9-טע זייט)

אויף די ברעגעס פון נארד־אפריקא

צו די טראגישע געשעהענישען אין קאנסטאנטין, אלזשיר

פון וולאדימיר גראסמאן.

— 1. —

פאר מענשען, וועלכע האבען יאהרהונדערטלאנג געלעבט אין פראנקרייך און זענען געקומען אין בעריהרונג מיט יודען פון מאראקא, אלזשיר און טוניס, אפילו פאר מענשען, וואס זענען נישט געקומען אין א קאנטאקט מיט נארד־אפריקאנישע יודען, נאר האבען געהאט אנ׳אלגעמיינעם אינטערעס פאר די פאליטישע און מיליטערישע געשעהענישען אין פראנצויזישען און שפאנישען מאראקא און אין דעם איטאליענישען טריפאלי, האבען די ידיעות וועגען די בלוטיגע געשעהענישען אין קאנסטאנטין נישט געקענט זיין קיין גרויסע איבערראשונג. ערשט מיט א פאר יאהר צוריק זענען פארגעקומען זעהר שווערע אונרוהען אין אראן (אלזשיר) און אין אנדערע קלענערע און גרעסערע שטעט פון די קאלאסאלע פראנצויזישע קאלאניעס.

אין יודישען עפענטליכען לעבען זענען דאס נישט וועניג מערקווירדיגע, פשוט אונפערשטענדליכע ערשיינונגען, אבער די בעציהונג פון די גרויסע יודישע פאליטישע וועלט ־ ארגאניזאציעס צו דעם אריענטאלישען יודענטום איז אנ׳ענין, וואס מ׳קען נישט אנרופען מיט קיין אנדערען נאמען ווי אונזער גרעסטער היסטארישער חטא. דאס איז א זינד, וואס די געשיכטע וועט אונז קיינמאל נישט פערגעבען. מיט דער אויסנאהמע פון עטליכע גרויסע יודישע אינסטיטוציעס אין פראנקרייך, האט מען פשוט פערגעסען אן דעם האלבען מיליאן יודען, וועלכע געפינט זיך צייט הונדערטער און הונדערטער יאהרען צווישען ווי אינזלען אין דעם גרויסען ים פון דער ווילדער, פרימיטיווער מאהאמעדאנישער בעפעלקערונג. די ליידען פון דער דאזיגער מאסע יודען זענען אונענדליך. עס איז הייבט פאר דעם נארד־אפריקאנישען יודענטום דאס פינסטערע מיטעלאלטער מיט אלע זייבע פלאגען און יסורים.

דעריבער זעהען אויס אלע שמועסען ארום דעם אזוי גערופענעם אלוועלטליכען יודישען קאנגרעס מיט אלע זשענעווער פאר־קאנפערענצען פאר דעם דאזיגען קאנגרעס פשוט ווי שפאט און לצנות, ווען מען בעטראכט זיך, אז אויף א מהלך פון 24 שעה פאהרען אדער פליהען פון פאריז געפינט זיך די דאזיגע גרויסע עדה פון אריענטאלישע יודען.

— 2. —

די רעכטליכע לאגע פון די יודען אין די דריי אפריקאנישע קאלאניעס איז פערשידען. אלזשיר איז אינגאנצען עראבערט געווארען פון פראנקרייך. ערשט מיט א גאנץ קורצער צייט צוריק האט פראנקרייך געפייערט דעם הונדערט־יעהריגען יובילעאום פון פערנעהמען אלזשיר. דא איז די גאנצע מאכט אין די הענט פון דער פראנצויזישער אדמיניסטראציע, דאס לאנד ווערט פערוואלטעט פון א פראנצויזישען גענעראל־גובערנאר און געהערט צו דעם פערוואלטונגס־געביט פון דעם אינערן־מיניסטעריום, דאס אונטערשטרייכט אמבעסטען, אז היינט איז עס פשוט א פראנצויזישע פראווינץ.

דער חילוק פון דעם איז דער סטאטוס פון מאראקא. מאראקא ווערט פערוואלטעט פון דעם מאראקאנישען סולטאן, וואס איז כלומרשט א סובערענער ד. ה. אנ׳אונאבהענגיגער הערשער איבער זייבע אונטערטאנען. דער סולטאן האט א רעגירונג מיט א מין פרעמיער־מיניסטער אין דער שפיץ און מיניסטארען, פראנקרייך איז דא פערטראטען מיט א רעזידענט־מיניסטער וואס איז א מין הויך־קאמיסאר, אפשר ריכטיגער געזאגט, א וויצע־קעניג.

ווען דער מאראקאנישער סולטאן קומט אן קיין פאריז מיט אנ׳אפיציעלען בעזוך ווערט ער אויפגענומען דורך דעם פרעזידענט פון דער רעפובליק מיט א קאלאסאלען פשוט קעניגליכען פאראד.

אלע בירגער פון מאראקא זענען אונטערטאנען פון סולטאן. פאר דער יודישער בעפעלקערונג פון דעם לאנד האט זיך דעריבער געשאפען א מערקווירדיגע לאגע: זיי לעבען כלומרשט אונטער דעם שוץ פון דער פראנצויזישער רעפובליק, אבער זייער אמת׳ער האר און מלך איז דער מאראקאנישער סולטאן און זייבע בעאמטע. נישט איינמאל האבען אויסגעבראכען אין מאראקא שווערע אונרוהען און נישט איינמאל האבען יודישע קערפערשאפטען אפעלירט צו דער פראנצויזישער רעגירונג. געבעטען ווי עס איז ארויסצוראטעווען די יודען פון דער ברוטאלער מאכט פון די מאראקאנישע בעאמטע. עס האט זיך זיך ארויסגעוויזען אבער, אז די לאגע איז גארנישט אזוי איינפאך. די אקופאציע פון מאראקא דורך פראנקרייך איז נאך ווייט נישט פערענדיגט. עס זענען דא געגענדען ווייט אין די בערג, וואו עס ווערט נאך ביז היינטיגען טאג געפיהרט מלחמה געגען פערשידענע שבטים, וועלכע ווילען נישט אנערקענען די אויבערהערשאפט פון פראנקרייך. קיינער האט דאך נאך מסתמא נישט פערגעסען, אז ערשט מיט א 6—7 יאהר צוריק איז אין מאראקא געפיהרט געווארען א גרויסע מלחמה צווישען פראנקרייך און אבד־על־קרים, וועלכער איז געשטאנען אין דער שפיץ פון בערג־שבטים. פראנקרייך האט געמוזט דעמאלסטמאל שיקען א מאסע מיליטער. די פראנצויזישע רעפובליק האט אין דעם אויפשטאנד פון די מאראקאנער געהאט קאלאסאלע פערלוסטען. איצט איז די פאליטישע לאגע אין מאראקא זעהר פיל פערבעסערט געווארען. פראנקרייך בעהערשט די לאגע פולשטענדיג.

— 3. —

דער שווער־פונקט פון דעם גאנצען פראבלעם בעשטעהט אין דעם, וואס פראנקרייך, ווי פיל אנדערע לענדער מיט גרויסע קאלאניעס, האט אבסאלוט נישט קיין געהעריגען מענשען־מאטעריאל פאר איהר קאלאניאלער אדמיניסטראציע. אין די פראנצויזישע קאלאניאלע בעזיצונגען זענען עד היום פערהאן הונדערטער פאסטענס, וועלכע שטעהען יאהרהונדערטלאנג פוסט, ווייל עס זענען נישטא קיין פאסענדע קאנדידאטען פאר זיי. נישט איינמאל איז אין דער פאריזער פרעסע אויפגעשווימען די פראגע וועגען אויפגעבען אינגאנצען דעם מאנדאט איבער סיריען, ווייל מען האט נישט קיין מענשען, מיט וועמען מען זאל קענען ארגאניזירען די פערוואלטונג.

מיט עטליכע יאהר צוריק איז אין דער שפיץ פון דער גאנצער קאלאניאלער אדמיניסטראציע אין מאראקא געשטאנען דער בעקאנטער פראנצויזישער פאליטיקער (און געוועזענער מיניסטער־פרעזידענט) סטעעג. איינפלוסרייכע יודישע פערזענליכקייטען האבען מעהרערע מאל פערהאנדעלט מיט איהם וועגען דער יודישער לאגע און סטעעג זאל זיי האבען אפען געזאגט, אז מ׳קאן זיך נישט העלפען, ווייל דער מענשען־מאטעריאל פון דער בעאמטענשאפט איז אזא מינדערווערטיגער.

דער תירוץ איז א תירוץ, אבער נישט פאר אונז. דאס מעג זיין איינע פון די גרעסטע זארגען פון דער פראנצויזישער רעגירונג. ווי צו פערזיכערען דאס נארמאלע לעבען אין איהרע קאלאניעס. פאר אונז איז גענוג צו וויסען, אז די פראנצויזישע רעגירונג איז זעהר גוט אינפארמירט וועגען דעם, אז אין [illegible] איהרע דריי נארד־אפריקאנישע קאלאניעס ווערט סיסטעמאטיש אנגעפיהרט א געוואלדיגע אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע. מיר מעגען דא זאגען, אז די פראנצויזישע רעגירונג איז זעהר גוט אינפארמירט וועגען דעם, ווער עס זענען די פיהרער פון דער יודען־העצע און ווער זענען די רעדעל־פיהרער. נישט איינמאל איז דער ענין שוין בעריהרט געווארען אויך אין פארלאמענט. די פראנצויזישע רעגירונג וויל בעהאנדלען דעם ענין פארזיכטיג, אבער פון דער פארזיכטיגקייט קומען ארויס אזעלכע שרעקליכע, בלוטיגע דראמעס ווי דאס. וואס האט זיך אפגעשפילט איצט אין אלזשיר.

אבער ווי געזאגט דאס דארפען זיין די זארגען פון דער פראנצויזישער רעגירונג. א פיל גרעסערע פליכט ליגט אויף דער פיהרערשאפט פון דעם פראנצויזישען יודענטום. ווי האבען זיי געקענט זיך ערלויבען צו בעהאנדלען דעם ענין אזוי „פארזיכטיג“? אין זייערע דאקומענטען־זאמלונגען זענען די גאנצע צייט געווען מעהר ווי גענוג בעווייזען, אז א בלוט־פערגיסען גרייט זיך אין נארד־אפריקא. נאך געדענקען, אז די פיהרער פון דעם פראנצויזישען יודענטום זענען אין די בעסטע בעציהונגען מיט דער פראנצויזישער רעגירונג, מיט דער פראנצויזישער פרעסע, מיט אלע לייטענדע עלעמענטען פון דער פראנצויזישער געזעלשאפטליכקייט. ווי האבען זיי געקענט פערשלאפען די געשעהענישען.

די קאטאסטראפע פון קאנסטאנטין טאר זיך נישט ענדיגען אזוי ווי עס ענדיגען זיך זעהר אפט אזעלכע טראגישע פאסירונגען אין אנדערע לענדער. עס מוז אויפגעשטעלט ווערען אויף דער טאג־ארדנונג, דאס פראבלעם פון נארד־אפריקאנישען יודענטום אין זייער פולער גאנצקייט.

ער האט געקראגען א קעניגרייך

אבער קיין כלה קען ער נישט קריגען

טראגעדיע מיט דעם יונגען אלבאנישען קעניג. — עסטרייכישע באראנעסע דערשיסט זיך כדי צו בעפרייען זיך פון דעם קעניג׳ס ליבע

די אקציעס פון ליבע זענען לעצטענס זעהר געשטיגען, אזוי, אז אפילו א קעניג, וועלכער האט נאך א טראהן, קען זי נישט בעזיגען.

צו דער איבערצייגונג האט געמוזט קומען דער יונגער אלבאנישער קעניג אחמעד זאגו, וועלכער האט נעבאך נישט קיין מזל צו ליבע און וועלכער קען זיך פאר קיין פאל נישט צוקלייבען קיין כלה. טראץ זיין קעניגליכער מאיעסטעט און טראץ זיין שעהנעם אויסזעהן, ווילען די אויסלענדישע אריסטאקראטקעס, שוין נישט רעדענדיג וועגען פרינצעסינס, וואס האבען קעניגליכע בלוט אין זיך, איהם נישט האבען פאר א מאן.

און נישט נאר קאן דער אלבאנישער קעניג זיך נישט צוקלייבען קיין כלה, נאך ער האט קיין מזל נישט אפילו צו זייבע געליבטע. זיי ווארפען איהם אוועק און בייטען איהם אויס אויף פשוטע מענשען, וועלכע האבען אפילו איין טראפען קעניגליכע בלוט נישט אין זיך.

דעם גרעסטען פאטש אין פנים האט דער אלבאנישער קעניג בעקראגען פון דער אמעריקאנער טענצערקע בעבי דזשעקסאן, וועלכע האט דעם קעניג גאנץ פיין אויסגעפאטשט אין דער אנוועזענהייט פון זיין גאנצער קאפעלע אדעליגע, ווען ער האט איהר פארגעשלאגען צו עטאבלירען א ליבעס־נעסט אין זיין פאלאץ אין אלבאניע און ווערען זיין געליבטע. צוליב דעם איז שיער נישט געקומען צו אנ׳אינטערנאציאנאלען פלאנטער. דער קעניג האט אבער געפונען פאר ראטזאם צו פערשווייגען די געשיכטע און נישט צו מאכען דערפון אנ׳אינטערנאציאנאלען סקאנדאל.

דעם צווייטען קלאפ האט דער קעניג געקראגען דא נישט לאנג צוריק, ווען זיין געליבטע, די בארָאנעסע פון ראפט, וועלכע האט פערלאזען איהר מאן און קינדער און איז אוועק צו דעם יונגען קעניג, האט זיך אריינגעשאסען א קויל אין קאפ, ווייל זי האט זיין ליבע מעהר נישט געקענט פערטראגען.

די בארָאנעסע איז בעטראכט געווארען פאר איינער פון די שעהנסטע פרויען אין איירָאפא. ווען זי האט צום ערשטען מאל דערזעהן דעם אלבאנישען קעניג, איז ער איהר געפעלען געווארען, ווייל ער איז א הויכער און א שלאנקער און אנ׳אויסגעצייכענטער טענצער. אנקומענדיג אבער אין פאלאץ האט זי גלייך געווארפען אנ׳אויג אויפ׳ן קעניג און זי האט זיך פערליבט אין א שעהנעם אפיציר. זי האט מורא געהאט, אז דער קעניג זאל נישט נעמען נקמה פון איהר געליבטען, האט זי בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד כדי נישט צו שטערען איהר געליבטענ׳ס קאריערע און צו ראטעווען זיך פון דעם קעניג׳ס ליבע.

די שעהנע בארָאנעסע האט זיך בעקענט מיט קעניג זאגו מיט אנדערהאלבען יאהר צוריק, ווען זי איז געווען אויף א רייזע איבער די באלקאנישע לענדער. זי האט בעגעגענט דעם קעניג אין א קאבארעט און ער האט אויף איהר געמאכט א מערקווירדיגען איינדרוק מיט זיין טאנצען. זי האט זיך מיט איהם בעקענט און נאך א קורצער פריינדשאפט האט ער זי איבערגערעדט אוועקצוווארפען איהר מאן און קינדער און ווערען זיין געליבטע. זי האט זיך אבער ענטוישט אין זיין ליבע אזוי שנעל ווי זי איז אנגעקומען אין דעם קעניגליכען פאלאץ. צוריקגעהן אהיים האט זי שוין נישט געקענט. האט זי זיך אין איהר פערצווייפעלטער לאגע אריינגעווארפען אין די ארעמס פון אנ׳אונטעראפיציר, מיט וועלכען זי האט פערפיהרט א ליבע און דאס האט געפיהרט צו איהר זעלבסטמארד.

קעניג זאגו האט געהאט א שטורמישע קאריערע. ווען ער איז אלט געווען 17 יאהר איז ער געווען דער פיהרער פון א געפעהרליכער באנדע רויבער, וועלכע האט אנגעווארפען א שרעק אויף גאנץ אלבאניע. די טערקישע רעגירונג, אונטער וועמעס הערשאפט אלבאניע האט זיך געפונען, איז געווען מאכטלאז צו בעקעמפען זאגו׳ס באנדע.

נאך דער מלחמה, ווען אומעטום האט אנגעהויבען וואקסען די נאציאנאליסטישע שטימונג און יעדעס פאלק האט אנגעהויבען פאדערען אומאפהענגיגקייט פון פרעמדע הערשער, איז זאגו געווארען דער אנפיהרער פון דער בעוועגונג צו קריגען אומאפהענגיגקייט פאר אלבאניע. די צאל פון זייבע אנהענגער איז שנעל געוואקסען. די טערקישע הערשאפט איז ארונטערגעווארפען געווארען. אלבאניע איז געווארען א רעפובליק און זאגו איז געווארען איהר ערשטער פרעמיער. דאס איז אבער פאר איהם געווען וועניג. מיט א פאר יאהר שפעטער איז ער געווארען פרעזידענט פון דער רעפובליק. באלד נאכהער האט ער דעם פארלאמענט אינגאנצען אויפגעלעזט און ער איז געווארען א דיקטאטאר. אין 1928 האט ער זיך געקרוינט אלס קעניג פון אלבאניע און האט עטאבלירט זיין טראהן אין טיראנא.

אט די ראמאנטישע קאריערע פון דעם געוועזענעם באנדיט און איצטיגען קעניג פון אלבאניע האט גראדע אפעלירט צו דער שטורמישער נאטור פון דער שעהנער עסטרייכישער בארָאנעסע. זי האט געוואוסט, אז זאגו׳ס טראהן איז זעהר נישט קיין זיכערער, ווייל ער איז שטענדיג אפהענגיג פון דער פינאנציעלער שטיצע פון מוסאליני. פונדעסטוועגען האט זי איינגעווילגט אוועקצוווארפען איהר רייכע היים און איהר בכבוד׳דיגען פאלאץ פון עסטרייך און ווערען די געליבטע פון דעם ראמאנטישען קעניג.

ווען די בארָאנעסע איז אנגעקומען צו דער אלבאנישער גרעניץ האט דער קעניג ארויסגעשיקט איינעם פון זייבע אדיוטאנטען, קעמאל בעי, צו בעגעגענען זי און ברענגען זי אין פאלאץ. קעמאל איז געווען זעהר א שעהנער און א העלדישער יונג און ער האט ממש בעצויבערט די בארָאנעסע. די צוויי האבען זיך גלייך פערליבט איינער אין אנדערען. ווען די בארָאנעסע איז אנגעקומען אין פאלאץ און זי האט זיך בעזעצט אין דער ליבעס־נעסט וואס דער קעניג האט פאר איהר צוגעגרייט, האט זי אזוי מאנעוורירט, אז דער שעהנער קעמאל בעי זאל זיין לעבען איהר.

די געהיימע ליבע צווישען דער בארָאנעסע און קעמאל בעי האט אבער באלד דערגרייכט דעם קעניג. זאגו איז געווארען אזוי אויפגערעגט, אז ער האט בעשלאסען צו דערשיסען זיין אדיוטאנט אלס פעררעטער. די בארָאנעסע האט זיך אבער אריינגעמישט און זי האט אויסגעווירקט, אז מען זאל קעמאל׳ן שענקען דאס לעבען, זאגו האט אבער פאר קיין פאל נישט געוואלט איבערלאזען איהם אין אלבאניע. ער האט קעמאל׳ן בעשטימט אלס קאנסול אין גריכענלאנד, כדי זיין געליבטע בארָאנעסע זאל זיך מיט זיין אדיוטאנט נישט קענען זעהען.

די בארָאנעסע האט אבער איהר געליבטען נישט געקענט פערגעסען. זי איז פון בענקעניש קראנק געווארען און זי האט אויסגעווירקט ביי דעם קעניג ער זאל זי לאזען פאהרען אין קארפו צו ערהאלען זיך דארטען פון איהר קראנקהייט. אזוי שנעל אבער ווי די בארָאנעסע איז אריבער די אלבאנישע גרעניץ, איז זי נישט געפאהרען קיין קארפו, נאר זי איז אוועק קיין אטהען, וואו איהר געליבטער האט זיך געפונען און זי האט געמאכט פלענער צו חתונה האבען מיט איהם אזוי שנעל ווי זי וועט קריגען א גט פון איהר מאן.

קעניג זאגו האט זיך אבער באלד דערוואוסט וועגען דעם, אום צו שטערען די חתונה פון דער בארָאנעסע מיט זיין אדיוטאנט, האט ער ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז אלבאנישע דיפלאמאטען זאלען נישט טארען חתונה האבען מיט אויסלענדער. ער האט אויך געגעבען אנצוהערעניש, אז אויב קעמאל וועט פארטזעצען זיין ליבע מיט דער בארָאנעסע, וועט זאגו איהם רואינירען.

דא האט די בארָאנעסע בעשלאסען צו מאכען א סוף צו איהר אייגענעם לעבען, כדי נישט צו פערשאפען קיין צרות צו איהר געליבטען. איצט איז די בארָאנעסע טויט און דער אלבאנישער קעניג קוקט אויס זייבע אויגען זוכענדיג א נייע געליבטע, וועלכע זאל איהם נישט פערראטען פאר אבי וועמען.

אז עס איז נישטא קיין מזל צו ליבע, העלפט אפילו נישט קיין קרוין און קיין טראהן.

ראטעוועט אייער געזונט

קראנקע אויף רופטורע (ברוך־קראנקהייטע)

ספעציעלע ארטאפעדישע הייל־גומי־באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך־קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך־באנדאזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל־גארסעטן אויף ביינער־שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל־אפאראטען אויף פלאטפוס.

פעציעלע איינלאגען לויט גיפס־מאדעלן. אויף זשילאסעס. — גומי־זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)

(פראנט פארטער), טעל. 177־09 נאהנט פון לאדזשער פאבריקס־באהנהויף

בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג.

צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק־בריף.

(אין זגערזש אויף טלאמאצקא 2 № און 4 № אייגענע הייזער)

האַנדוועקעריי און האַנדעל

אויף דער וואַד

צוואַנג-אָרגאַניזאַציעס און עקזאַמענס פאַר קרעמער און סוחרים

אין די האַנדעלס-ספערען איז לעצטענס ווידער בעגייט געוואָרען די דעבאַטע איבער דעם ענין צוואַנג-אָרגאַניזאַציעס און פאַך-עקזאַמענס פאַר קרעמער, הענדלער און סוחרים, וואָס דער נאָוועליזירטער אינדוסטריע-געזעץ זאָגט פאָראויס איינצופיהרען. און אַקטועל איז דער ענין געוואָרען דערפאַר, וואָס צוויי סוחרים = צוזאַמענפאָהרען קריסטליכע: איינע אין וואַרשאַ און דער צווייטער אין טורן — האָבען אָנגענומען פאָזיטיווע בעשלוסען בנוגע די צוואַנגס-אָרגאַניזאַציעס.

דער וואַרשאַווער פערבאַנד פון די קריסטליכע קליינהענדלער האָט שוין אַפילו אַריינגעטראָגען אַן ענטשפּרעכענדען פאָרשלאַג צו די געהעריגע מאַכט-פאַקטאָרען וועגען דער רעאַליזירונג פון דעם דאָזיגען געזעץ-פונקט. איינער פון די הויפּט-אַרגומענטען ביים אָננעהמען דעם אויבענגעבראַכטען בעשלוס קלינגט ממש כעלמעריש: אַזוי ווי כדי צו שיצען די אינטערעסען פון די קליינע סוחרים זענען נייטיג געלד-פאָנדען און אַזעלכע זענען נישט בנמצא, בכן זאָל מען שאַפען א צוואַנג אָרגאַניזאַציע פון אַלע סוחרים און יעדער (געצוואונגענער) מיטגליד פון אַזאַ אָרגאַניזאַציע וועט זיין מחויב אַריינצוטראָגען א מיטגלידס-אָפּצאָל און פון אָט דעם (געצוואונגענעם) מיטגליד-אָפּצאָהל וועט עס געשאַפען ווערען דער נייטיגער בודזשעט מיט'ן געגאַרטען געלד-פאָנד. פערשטענדליך, אַז אונטער דעם צודעק פונ'ם דאָזיגען לעכעליך=אומשולדיגען מאָטיוו בעהאַלטען זיך אויס ערנסטערע, וויכטיגערע סיבות, צוליב וועלכע די קריסטליכע קרעמער שטעלען זיך אַזוי איין פאַר די צוואַנג-אָרגאַניזאַציעס, סיבות, וואָס שטאַרצען אַרויס פון אונטער'ן אויבענאויפיגען צודעק און וואָס נעהמען זיך נישט „מאהבת מרדכי".

אגב האָט שוין אַפילו די וואַרשאַווער האַנדעלס-קאַמער, און נאָך איהר דער פערבאַנד פון די האַנדעלס=אינדוסטריעלע = קאַמערען אין פוילען, אָנגענומען א בעשלוס, וואָס זאָגט, אַז דאָס שאַפען צוואַנגס-אָרגאַניזאַציעס צוליב בודזשעט=טעמים איז נישט דערלאַזליך.

וועגען דעם ענין „פעהיגקייטס-צייגנישען" איז לעצטענס געוואָרען פערעפענטליכט אַן אַרטיקעל אינ'ם אָרגאַן פון פערבאַנד פון די פוילישע סוחרים — „די האַנדעלס=וואָך" דער מחבר — דער דירעקטאָר פון פערבאַנד פון די פוילישע סוחרים אין מערב-פוילען שרייבט: היות דער געביט פון האַנדעל איז פריי און אָפען פאַר יעדען, וואָס וויל מיט'ן דאָזיגען פאַך זיך פערנעהמען, קומט אויס דעריבער, אַז עס וואַרפען זיך צו איהם אַלע, וואָס פאַלען אַרויס פון אַנדערע אַרבייטס-געביטען אָדער אַזוינע, וואָס צו אַנדערע אַרבייטס=געביטען טויגען זיי נישט און קענען נישט צוקומען.

צום האַנדעל נעמען זיך די אַרבייטסלאָזע עמעריטען און כתם טויגעניכטסען. און היות אַזעלכע לייט בעזיצען גאַרנישט קיין פאַכקענטענישען אין האַנדעל, פערמאָגען נישט קיין סוחרישע עטיק, ברענגען זיי נאָר שאָדען אין האַנדעל מיט זייערע שפּעקולאַטיווע עסקים און די נאָכווייהענישען: אַנזעץ, פּליטה א. א. וו. דעריבער איז נויטיג אומבעדינגט איינצופיהרען האַנדעלס-צענזען פאַר סוחרים, כדי צו נאָרמאַליזירען און פּלאַנמעסיג אויפצושטעלען דעם האַנדעל אין פוילען. אין הסכם מיט דער אַלגעמיינער ווירטשאַפטס=פּאָליטיק אין פוילען מוז אויך קומען א פּלאַנמעסיגקייט אויפ'ן האַנדעלס-געביט. איינע פון די הויפּט-תרופות — מיינט דער מחבר — איז איינפיהרען האַנדעלס-צענזען מיט אָרגאַניזאַציעס.

צי דאָס פעהלען פון פאַכקענטענישען ביי די סוחרים ברענגט דאָס צו אומגעוואונשענע רעזולטאַטען אינם האַנדעל, איז א גרויסע פראַגע. די טרויעריגע דערשיינונגען אויפ'ן האַנדעלס-געביט, די פּעראַרימטקייט, די אָפטע פּליטות, די צובראָקעלטקייט אויף באַסען-הענדלער, קאַראַבעלניקעס, וואָס איז דעם מחבר אַזוי דערווידער, איז זיכער א פועל-יוצא פון דער אַלגעמיינער רואינירונג פון הענדלער-שיכט, און די רואינירונג איז זיכער א רעזולטאַט פון דער אַלגעמיינער פּאָליטיק און בפרט פון דער שטייער=פּאָליטיק. ווען עס וואָלט געגעבען געוואָרען א מעגליכקייט דעם הענדלער, קרעמער, דעם סוחר, צו עקזיסטירען נאָרמאַל, ווען וואָלטען אָפּגעשאַפט געוואָרען די דיקטאַטורען פון די קאַרטעלען מיט זייערע קאַרטעליזירטע פּראָדוקטס=בראַנזשען; ווען ס'וואָלטען נישט אַזוי פאַוואָריזירט געוואָרען און נישט קינסטליך אונטערשטיצט געוואָרען די קאָאָפּעראַטיוען צום שאָדען פון די איינצעלנע קרעמער. וואָלט דער האַנדעל אין פוילען געשטאַנען אויף אַן אַנדער מדרגה. ווען יעדער סוחר זאָל פערמאָגען א מינימום אומזאַץ=קאַפּיטאַל, אויב פאַר איהם וואָלטען זיך געעפענט די געשלאָסענע טירען פון די מלוכה'שע קרעדיט=אינסטיטוציעס; ווען די שטייערן=שרויף זאָל נישט אַזוי פּרעסען, וואָלט דאַן דער סוחר געקענט אויפשטעלען דאָס געשעפט אין הסכם מיט זיינע פאָדערונגען. און דאָס וואָלט איהם בעסער אויסגעלערנט, איידער דאָס וועט לערנען די ביוראָקראַטישע עקזאַמינירקאָמיסיע. מיטן אויסהאַלטען א טעאָרעטישען עקזאַמען אַליין קען נאָך דער האַנדעל נישט אויפבליהען.

י. מ—ר.

לאָמיר נישט דערלאָזען, עס זאָל זיין א געוויין אויף דורות!

פון אינזש. ג. גאַביאַנדזקי.

די עקאָנאָמישע לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין פוילען האָט דערגרייכט די העכסטע מדרגה פון יאוש. אין די שטעט און שטעטלעך דרייען זיך אַרום הונדערטער און טויזענדער יודען, אַלטע און יונגע, וואָס האָבען ממש נישט צו וואָס זיך צו נעמען און פאַלען צו לאַסט די וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס.

דאָס איז נישט א רעזולטאַט פון קריזיס. ס'קומט פאַר א שרעקליכע פּראָלעטאַריזירונג פון די יודישע מאַסען אין פוילען, וועלכע איז נאָך נישט פערענדיגט און די צאָהל געצוואונגענע יודישע ליידיקגייערס ווערט אַלץ גרעסער.

ביי היינטיגען טאָג לעבט נאָך א ערך איין דריטעל פון דער יודישער בעפעלקערונג נאָמינעל פון מלאכה, אָבער אָט מערקט זיך, אַז די לעצטע פעסטונג גליטשט זיך אַרויס פון יודישע הענד.

וואָס זענען די סבות דערפון?

שוין 7 יאָהר, ווי דער נייער אינדוסטריע-געזעץ איז אַריין אין קראַפט און דאָך נעמט אָן א שרעק, ווען מ'דערוויסט זיך, אַז ס'געפינט זיך נאָך אַזאַ גרויסע צאָהל יודישע האַנדוועקערס. וועלכע האָט נישט פערשטאַנען די נויטווענדיגקייט פון בעזאָרגען זיך מיט די האַנדוועקער-קאַרטען, כדי צו דערהאַלטען די רעכט פון פיהרען א זעלבסטשטענדיגען וואַרשטאַט.

אין די גרויסע שטעט איז, א דאַנק די פּראָפּאַגאַנדע פון די האַנדוועקער-פעראיינען די צאָהל אומלעגאַלע וואַרשטאַטען נישט אַזוי גרויס, ווי אויף דער פּראָווינץ.

שולדיג דערין איז, געוועהנליך, יעדער איינציגער בעל-מלאכה, וואָס האָט פערנאַכלעסיגט זיינע לעבענס-אינטערעסען, אָבער נישט ווייניגער שולדיג איז אויך אונזער אָרגאַניזירטע יודישע געזעלשאַפטליכקייט, וואָס האָט נישט גענוג אויפגעקלערט די פערהאַרעוועטע און בעלאַדענע מיט טאָג-טעגליך שווערע זאָרגען בעלי מלאכות, און נישט גענוג זיי מיטגעהאָלפען צו פערזיכערען זייער לעגאַלע עקזיסטענץ.

אָבער טרויעריגער פאַר אַלץ איז, וואָס די יודישע יוגענד לערנט נישט קיין מלאכה, אין דער זעלבער צייט גייט א מעכטיגער שטראָם פון דער נישט יודישער יוגענד צום אַרבייטס-וואַרשטאַט.

די צאָהל טערמינאַטאָרען איז נישטיג קליין אין פערגלייך מיט נישט יודישע און די וועלכע זענען פערהאַן זענען אָהן „אומאַוועס", אָדער האַלטען נישט אויס די דריי געזעצליכע יאָהר און דער „אומאַווע" און לויפען אַריבער אין אַנדערע וואַרשטאַטען.

דאָס ערקלערט זיך מייסטענס דערמיט, וואָס די עלטערען פון די טערמינאַטאָרען זענען זעהר אָרים און מוזען אָנקומען צו די באַלדיגע פערדינסטען פון די קינדער, וועלכע קענען דעריבער לאַנג אָהן געלד נישט לערנען ביים מייסטער. אין א יאָהר אָדער העכסטענס אַנדערהאַלבען יאָהר לערנט ער זיך אַביסעל אויס דעם פאַך און זוכט שוין אַן אָרט, וואו ער קען עפּעס פערדינען. זיין לערנצייט ווערט פערלוירען און ער קען זיך דעריבער צום אָפיציעלען עקזאַמען אַלס „טשעלאַדניק" נישט שטעלען.

חוצדעם אַרבייט און לערנט א גרויסער טייל פון דער יודישער יוגענד אין האַנדוועקער-וואַרשטאַטען, וועלכע בעזיצען נישט די נויטיגע מייסטער-דיפּלאָמען.

וויפיל ס'זענען דאָ אַזעלכע פאַלען, לאָזט זיך סטאַטיסטיש דערוויל נישט פעסטשטעלען, אָבער ווי ס'גיבען איבער די בעריכטען פון די האַנדוועקער=קאַמערן, איז זייער צאָהל גאַר א גרויסע.

דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס די דיפּלאָמירטע מייסטערס ווילען נישט אונטערנעהמען קיין לערן-יונגלעך. זיי פערענטפערען זיך דערביי מיט פערשיעדענע מאָטיווען, ווי למשל מורא פאַר שטייערן, סאָציאַלע פערזיכערונגען א. אז. וו.

דערפון נעהמט זיך טאַקע, וואָס די צאָהל לעגאַלע לערן-יונגלעך, איז צוליב דער שטעלונג פון די מייסטערס א נישטיגע.

דער מייסטער, ווידער, געפינט נישט פאַר נויטיג זיך צו בעזאָרגען מיט א דיפּלאָם, ווען ער האָט אַפילו רעכט דערצו. דער עיקר איז, וואָס דער בעל=מלאכה איז נישט אַזוי פיל געזעלשאַפטליך, כדי צו קלערען וועגען עתיד פון דער יוגענד.

לויט'ן נייעם אינדוסטריע-געזעץ פערנעהמט די ערגענצונג-שול דעם וויכטיגסטען פּלאַץ אויפ'ן וועג פון בילדען דעם בעל-מלאכה און צום בעדויערען, איז די צאָהל פון די יודישע קינדער אין אָט די שולען זעהר קליין.

אָבער וואָס ס'איז געווען איז געווען. איצט שטעהט פאַר דער גאַנצער יודישער עפענטליכקייט אַזאַ שווערע און קאָמפּליצירטע פּראָבלעם, אַז אויב מ'וועט נישט קאָנצענטרירען אַלע געזעלשאַפטליכע כוחות, כדי איהם צו לעזען, וועלען מיר טראָגען א שווערע שולד פאַר דעם גורל פון א סך טויזענדער משפחות.

געשטיגען די פרייזען פון באַנוועל-גאַרן אין לאָדז

אין שייכות מיט דער לעצטער האָסע אויף רויהען באַנוועל אויף אַלע וועלט-מערק, איז אין לאָדז די לעצטע טעג נאָטירט געוואָרען א שטייגערונג פון די פרייזען פון באַנוועל נאָר אין די גרעניצען פון דריי פירטעל ביז 1 סענט אויפ'ן קילאָ.

וואָס שייך דער אַלגעמיינער לאַגע אין דער דאָזיגער בראַנזשע זענען דערוויל קיין שום ענדערונגען נישט פאָרגעקומען, די שטימונג איז א אָפּוואַרטענדע. די אויפלעבונג אין דער דאָזיגער בראַנזשע ווערט ערוואַרט שוין אין די נאָהנסטע טעג, ווייל עס הויבט זיך שוין אָן דער סעזאָן פון פערטיגע באַנוועל-סחורות.

נייע פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע

די טעג איז פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון פערבאַנד פון דער טעקסטיל - אינדוסטריע אין דער פוילישער מלוכה. עס איז גענומען געוואָרען צו קענטניש דער בעריכט פון דער פערוואַלטונג און עס איז בעשטעטיגט געוואָרען דער ביודזשעט אויפ'ן יאָהר 1934/35.

נאָכדעם ווי עס איז דער פערוואַלטונג ערטיילט געוואָרען א אַבסאָלוטאָריום איז אויסגעוועהלט געוואָרען א נייע פערוואַלטונג, אין וועלכער עס זענען אַריין:

ד"ר יוליוש באַרנעט, פּרעזעס נאָום אייטינגאָן, דירעקטאָר קאַראָל ענדער, מיעטשיסלאַוו הערץ, לעאָן דע האַגעי, קאַראָל ווילהעלם שייבלער, ווילהעלם שעהן, ראָבערט שנעע, יוליוש שעער.

קאַראָל שייבלער האָט רעזיגנירט פון אַמט פון פּרעזעס פון טעקסטיל-פערבאַנד

ווי מיר דערוויסען זיך, האָט דער ביזאַיצטיגער פּרעזעס פון דער פערוואַלטונג פון פערבאַנד פון דער טעקסטיל-אינדוסטריע אין דער פוילישער מלוכה קאַראָל ווילהעלם שייבלער, זיך אָפּגעזאָגט פון זיין אַמט. די רעזיגנאַציע זאָל זיין א רעזולטאַט פון זיין שלעכטען געזונד-צושטאַנד.

אויסגעבראָכען א שטרייק פון קירזשנער-באַלופניקעס

פון פרייטאָג אָן שטרייקען די קירזשנער-באַלופניקעס אין קאָנפעקציע-פאַך. דער שטרייק ווערט געפיהרט אין פערשטענדיגונג פון קירזשנער-צעך, זאַוואַדזקאַ 4 און האַנדוועקער-פעראיין פּילסודסקי 69. די באַלופניקעס פאָדערען, אַז זייערע שווערע לאַגע זאָל אויסגעבעסערט ווערען.

די שטרייקענדע קירזשנער-באַלופניקעס האָבען זיך געווענדעט מיט אַן אויפרוף צו די פּראָווינצער קירזשנער, אַז זיי זאָלען נישט קומען קיין לאָדז און נישט נעהמען קיין אַרבייט ביי די קאָנפעקציאָנערען, וואו דער שטרייק ווערט געפיהרט.

פון דער שאַכטעל-מאַכער-קאָרפּאָראַציע

(בריף אין רעדאַקציע)

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ פון די האַנדוו. ביילאַגע פון 7 ד. ח. וועגן דער סעקציע שאַכטעל-מאַכער ביי דער צענטראַלע, פּילסודסקיעגאָ 69, שטעלען מיר פעסט, דאָס מיר זענען אַלס קאָרפּאָראַציע אינגאַנצן אַרויס פון דער דערמאָנטע צענטראַלע און זיך אָנגעשלאָסען אין דער עקספּאָזיטור פון צענטער. יוד. האַנדוועקער-פערבאַנד אין פוילען. די סעקציע שאַכטעל=מאַכער ווי מיר ווייסען ציילען פון 6 ביז 7 מיטגלידער, וועלכע ווילען צוליב פּאָליטישע אַמביציעס זיך נישט פערשרייבען אין דער קאָרפּאָראַציע. דאַנעגען די קאָרפּאָראַציע ציילט 40 מיטגלידער האָט אייגענע סטאַטוטען און פיהרט זעלבסטשטענדיג א טעטיגקייט און איז פעראַנטוואָרטליך פאַרן גאַנצען שאַכטעל-מאַכער-פאַך אין לאָדז און וואָיעוואָודזטווע.

די פערוואַלטונג פון דער שאַכטעל-מאַכער קאָרפּאָראַציע

אין לאָדז.

עלעקטראָמאָנטערען זענען האַנדוועקער

האַנדוועקער-קאַמער קויפט אַן אייגענע הויז

לעצטע זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער האַנדוועקער-קאַמער

ס'איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער פערוואַלטונג פון דער לאָדזער האַנדוועקער=קאַמער, אויף דער זיצונג איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע פון קויפען פאַר דער קאַמער אַן אייגען הויז, ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אַזאַ הויז צו קויפען אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם דאָזיגען בעשלוס איז נעכטען אַרויסגעפאָהרען א דעלעגאַציע אין האַנדעלס-מיניסטעריום, כדי צו בעקומען א הסכמה אויף דעם דאָזיגען בעשלוס.

ווייטער איז אויף דער זיצונג פון דער פערוואַלטונג ענטגילטיג בעשלאָסען געוואָרען צוצורעכענען עלעקטראָמאָנטערן צו דער קאַטעגאָריע האַנדוועקער.

אין דער אַפּעלאַציע=קאָמיסיע ביי דער שטאָט-פערוואַלטונג אין ענינים פון שילדען-שטייער איז דורך דער האַנדוועקער-קאַמער דעלעגירט געוואָרען ה' סענדאָווסקי.

קליינהענדלער דאַרפען רעגיסטרירען זייערע אונטערנעמונגען

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן נייעם אינדוסטריע-געזעץ, וועלכער גייט אַריין אין קראַפט דעם 15-טען ד. ח. האָט דער צענטראַלער קליינהענדלער-פעראיין פּאָמאָרסקאַ 15 אויפגעפאָדערט אַלע אירע מיטגלידער צו מעלדען זייערע אונטערנעהמונגען אין דעם אינדוסטריע-אַמט ביים לאָדזער מאַגיסטראַט.

קיינער טאָר דאָס נישט בעגאַטעליזירען, ווייל אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן געזעץ וועגען צוואַנגס-פעראיינען, איז דאָס בעזיצען א אינדוסטריע-קאַרטע איינס פון די וויכטיגסטע זאַכען, ווייל דאָס געזעץ וועט נאָר חל זיין פאַר די אונטערנעמונגען, וועלכע וועלען ענטשטעהען נאָכ'ן 15 ד. ח. דעריבער דאַרפען אַלע, וואָס מעלדען איצט איין זייערע אונטערנעמונגען אויפגעבען א פריהערדיגע דאַטע. גענויע אינפאָרמאַציעס ערטיילט דער צענטראַלער קליינהענדלער-פעראיין פּאָמאָרסקאַ 15.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 14 ג אלול תרצ"ד

אויגוסט

זון-אויפגאנג 4.15
זון-אונטערגאנג 7.03

נישט אפגעלייגט געווארן די פעראָרדנונג מיט די נייע פארשריפטען וועגען מילך-פערקויף

נישט קוקענדיג אויף אלע בעמיהונגען און אינטערווענצען איז סוף-כל-סוף נישט געלונגען אויפצוהאלטען דאס איינפיהרען אין לעבען די נייע פארשריפטען וועגען מילך-פערקויף.

די פארשריפטען געהען אלזא אריין אין קראפט פון מארגען אן, דעם 15 אויגוסט.

לויט די דאזיגע פארשריפטען ווערט פערווערט צו פערקויפען אין צענטער שטאט, אין שפייז-געוועלבער מילך, וואס געפינט זיך אין אפענע כלים. אין אזעלכע געוועלבער מוז מילך פערקויפט ווערען נאר אין פלעשער. דערביי דארף אויף די פלעשער אנגעוויזען ווערען די פירמע, וואו די מילך ווערט פונאנדערגעגאסען אין די פלעשער.

מילך אויף ליטערס וועט פערקויפט ווערען נאר אין מילכווארג-געוועלבער.

דאס פונאנדערטראגען מילך איבער הייזער איז שטרענג פערבאטען.

דאס איינפיהרען די נייע פארשריפטען האט צוגענומען די פרנסה ביי הונדערטער יודישע משפחות, וועלכע האבען זיך ביז איצט פערנומען מיט מילך-האנדעל.

רעפארמען אין דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז פון דער לאדזשער פערזיכערונגס-אנשטאלט, איז דאס מיניס-טעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ לעצטענס צו-געטראטען צו די ארבייטען, וואס זענען פערבינ-דען מיט די רעפארמען אין די פערזיכערונגס-אנ-שטאלטען.

קודם כל האנדעלט זיך דא וועגען געפינען אויסגאנג אין דער איצטיגער שווערער סיטואציע.

פון דער ביז-איצטיגער פראקטיק איז צו זעהן, אז עס איז נישט פארהאן קיין גלייכגעוויכט צווישען די הויכע בעלאסטיגען פון דער אינדוס-טריע און האנדעל און דער פערזיכערונג פון די ארבייטענדע מאסען. אט דער דאזיגער מאנגעל אין גלייכגעוויכט שלאגט זיך אפ פאטאל אויפן ער-בייטס-מארק, און די צאל פאלען פון אויסמיידען די פערזיכערונגען וואקסט פון טאג צו טאג. אפילו הויז-דינערשאפט מיידט אויס די פערזיכערונג, אנ-געבענדיג זיך אלס „פשיכאדניע", אלס „קרובים" א. א. וו.

א פראיעקט פון נאוועליזירטען געזעץ וועגען די פערזיכערונגען זאל טערפעגכליכט ווערען אין דער פארם פון א פעראָרדנונג דעם קומענדיגען חודש.

פראצעס געגען „עזרת עניים"

אויף זשידאווסקא גאס 19 געפינט זיך א פילאנטראפישער פעראיין „עזרת עניים", וועלכע פיהרט א קיך פאר ארימע און אן אמבולאטאריום פאר ארימע קראנקע.

די פערוואלטונג פון דערמאהנטען פעראיין האט ארויסגעשיקט איבער די שטובען 2 אינקא-סענטען וויינבערג און ראזענגארט, וועלכע האבען געדארפט זאמלען געלד פאר דער אינסטיטוציע און פאר דעם געזאמעלטען געלד האבען די אינ-קאסענטען געדארפט געבען געהעריגע קוויטונגען.

די אינקאסענטען האבען טאקע געזאמעלט געלד, אבער זיי האבען געהאלטען, אז זיי אליין דארפען אויך עפיס האבען פון דער „אינקאסא" און האבען זיך זעהר געשיקט איינגעארדענט. ווען זיי האבען בעקומען א נדבה, האבען זיי ארויסגעגעבען א קוויטונג אויף דער בעקומענער סומע, אבער אויף דער צווייטער העלפט פון דער קוויטונג האבען זיי אויפגעשריבען א העלפט, אדער פירטעל פון דער בעקומענער סומע. דאס געשעפט איז געגאנגען א זעהר א לאנגע צייט. די יודישע בעפעלקערונג האט געגעבען נדבות און די ארימעלייט האבען דערפון גארנישט געהאט, ביז דאס שטריקעל האט זיך אי-בערגעריסען. די אינקאסענטען זענען געכאפט גע-ווארען אויף דער „הייסער מינוט" ביי איינעם פון די מנדבים, וועלכער האט בעמערקט די מאכי-נאציעס, און האט די אינקאסענטען איבערגעגעבען דער פאליציי. די צוויי שווינדלער זענען איינגע-זעצט געווארען אין טורמע און זיי וועלען האבען א פראצעס.

ביי דער אויספארשונג האט זיך אבער ארויסגעשטעלט, אז די פערוואלטונג האט בכלל גישט געהאט קיין ערלויבניש פון דער סטאראסטווע צו זאמלען געלד אין שטאט פאר דעם פעראיין. צוליב דעם איז די גאנצע פערוואלטונג צוגעצויגען געווארן צו פעראנטווארטליכקייט פאר'ן סטאראסטווע געריכט. איצט איז פארגעקומען דער פראצעס פון אלע 12 פערוואלטונגס-מיטגלידער פון „עזרת-עניים", דאס סטאראסטא-געריכט האט פערמשפט דעם פרעזעס איינאצי געדרעשט אויף 2 וואכען ארעסט, אדער 50 זל. שטראף, די פערוואלטונגס-מיטגלידער: סיני בערבער, מיכאל גלאזער, הערש ליבערשטיין, דוד חומעץ, מאיר פראשקער, יעקב האלאנד, אבראמואן, כימאוויטש, וואלף, ראזענ' מוטער און עדעלשטיין זענען פערמשפט געווארען צו 3 טאג ארעסט יעדער, אדער 20 זל. שטראף יעדער פאר שיקען זאמלען געלד אין דער שטאט אהן ספעציעלער ערלויבניש.

די פערוואלטונג פון „עזרת עניים" האט אנ-געגעבען אן אפעלאציע אויפ'ן פסק פון סטאראסטע-געריכט.

פון מארגען הויבען זיך אן די איינ-שרייבונגען אין די שולען

עס פערפליכטען שוין שול-אוניפארמען

(א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן נייעם שול-יאהר, וואס הויבט זיך אן ד. 21 ה. ח. הויבען זיך פון מארגען אן די איינשרייבונגען פון די קינ-דער אין די שולען. די עלטערן מוזען ערלעדיגען אלע פארמאליטעטען, כדי די קינדער זאלען קענען פון ערשטען טאג אנהויבען נארמאל די למודים.

פאר נישט צו פאסען זיך צו דער פעראָרד-נונג דראהט א שטראף.

* * *

די למודים אין די שולען וועלען זיך אנהוי-בען לויט דער פעראָרדנונג פון בילדונגס-מיניס-טעריום דעם 20-טען אויגוסט.

ס'איז ווערט צו דערמאהנען די עלטערן, וואס האלטען קינדער אין גימנאזיעס, דאס היי-יאהר מוזען די שילער און שילערינס פון גימנאזי-יעס שוין טראגען אין שולע און אין גאס די אוני-פארמען, וואס די פעראָרדנונג וועגען זיי איז ארויסגעגעבען געווארען נאך אין פאריגען יאהר.

אזוי וועלען די שילערס פערפליכטעט זיין צו טראגען אנ'איינהייטליך שול-היטעל מיט א צייכען, א טונקעל-גראנאט אנצוג לויט א פארגעשרי-בענעם שניט מיט מעטאל-קנעפ מיט א בלויען, אדער אמאראנטענעם צייכען מיט דעם נומער פון דער שולע אויפן ארבעל. דער מאנטעל פון א טונ-קעל גראנאט שטאף מיט מעטאל=קנעפ און מיט דעם קאלירטען צייכען אויפן ארבעל.

די שילערינס וועלען טראגען אויפן קאפ גרא נאטענע בערעטען, מיט א צייכען. די קליידונג וועט בעשטעהן פון א גראנאט קליידעל, אויפגע-נעהט לויט דעם פארגעשריבענעם פאסאן און (אין די שול-שטונדען) א שווארצען פארטוך מיט לאנגע ארבעל און א פאסעק, אויפן לינקען ארבעל א בלויען אדער אמאראנטענעם צייכען מיט דעם נו-מער פון דער שולע, דער מאנטעל פון טונקעל-גראנאט קאליר מיט מעטאלענע קנעפ לויט דעם פארגעשריבענעם שניט.

די עלטערן מוזען זארגען, אז זייערע קינ-דער זאלען די פארגעשריבענע קליידונג שוין הא-בען אין אנהויב יאהר, ווייל די פעראָרדנונג פון מיניסטעריום וועט שטרענג אפגעהיט ווערען פון די גימנאזיע-דירעקציעס.

דעם 15. פון היינטיגען חודש

ענדיגט זיך דער טערמין פון רעגי-סטרירען די האנדווערקער-ווארשטאטן אויף א פריווילעגירטען אופן.

האנדווערקער, לאזט ניט דורך דעם דאזיגן טערמין

טראגישער פארפאל בעת ספארט-פערמעסטונגען

(2) עהערנעכטען, בעת די ספארט-פערמעס-טונגען לכבוד דעם „לעגיאנען-טאג" אין קאנסטאנ-טין – איז א מאטאציקעל, אויף וועלכען עס זענען געפאהרען די 2 לאדזשער אייגוואוינער סטאניסלאוו אזשעמב ווסקי און טעאפיל מאשטשינסקי ארויף אויף א טעלעגראף-סלופ.

דיביידע פאהרער זענען שטארק צוקא-ליעטשעט געווארען.

Dr. med. Trepman

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויף אלע ארט אנאליזן נעהמט אן פון 8–12 און פון 5–9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8–1. בעזונדער'ע ווארטע-זאל פאר פרויען.

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס = גימנאזיום (Kategorja A)

מעדכען-גימנאזיום

און פריוואטע פאוושעכנע שולע

פון מאריע האכשטיין

טעל. 214-27 23 וואלטשאנסקא 23 טעל. 214-27

איינשרייבונגען אין די גימנאזיאל-קלאסען ווי אויך אין די פאוושעכנע שולע נעמט אן דער סעקרעטאריאט טעגליך (חוץ שבת און יו"ט) פון 10 ביז 2.

נישט אריינגעלאזט אויף א זאבאווא

זאגט ער, אז ער האט געגנבעט א ספר תורה...

(א) פונקט פאראיאהרען אין דער צייט האט א געוויסער פנחס פוקס אנגעקלאגט דעם בעלעבאס פונ'ם שטיבעל אויף פיאסקאווא 3 (כאַיני) אז ער האט ארויסגעגנבעט די דיינגקייט פונ'ם שטיבעל...

איז ווידראווסקי געשטאנען פארן שטאטישען געריכט און דערקלעהרט, אז דעם ספר האט ער אויסגעבארגט דעם „עזרת החולים", און אז וועגען דעם האבען גוט געוואוסט סיי די מתפללים פון שטיבעל און סיי פוקס גופא.

ווידראווסקי איז איצט פריינעשמראכען געווא-רען און ער האט שוין איצט אנגעקלאגט פוקס'ן, אז דאס האט ער אויסגעטראכט אויף איהם א בלבול מחמת נקמה, ווייל... ער האט איהם נישט אריינגעלאזט אן א בילעט אויף א פערוויילונג פון „עזרת החולים".

דער סוף איז, אז דער 52-יעהריגער פנחס פוקס האט נעבעך בעקומען א „ווירדאק" פון קרייז געריכט 6 חדשים צו זיצען.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

דעם 16-אויגוסט וועט אין לאקאל פון דער מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט פעט-ריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ.ק.או. לאדז שטאט 1 צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהר-גאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קא-מיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהר-גענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט און די האבען דער-האלטען באמעבטליכע אויפפארדערונגען פון דער שטא-טישער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי-קאמיסאריאטען.

דעם 28-טען אויגוסט וועט אין דעמזעלבען לאקאל ווידער אמטירען די צוגאב-פאבאר קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז – שטאט 2, צו וועלכע ס'דאר-פען זיך אויך שטעלען די דערמאנטע קאטעגאריעס פאבאראווע, און וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

האנדווערקער!

האסטו שוין רעגיסטרירט דיין ווארשטאט?

אויב נישט, תיכף רעגיסטרירען!

דעם 15-טען היינטיגען חודש ענדיגט זיך דער פריווילעגירטער טערמין!

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ש. יאנקע-לעוויטש (אלטער מארק 9), ל. שטעקעל (לימא-נאווסקיעגא 37), ב. גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), ס. האמבורג (גלובנע 50), ל. פאוולאווסקי (פעטריק. 307), א. פיאטראווסקי (פאמארסקא 91).

פערזענליכעס

דער פרעזעס פון דער קהלה-פערוואלטונג ינפ. מינצבערג איז צוריקגעקומען פון אורלויב און האט צוריק איבערגענומען זיין ארבייט אין דער קהלה.

קהלה זאגט זיך אפ צו שיקען אין שפיטאל א קראנקע חלוצה

פון דער הנהלה פון קיבוץ „הנוער הציוני" האבען מיר בעקומען א בריף, אין וועלכען דער קיבוץ בעקלאגט זיך דערויף, אז די קהלה האט זיך אפגעזאגט צו שיקען אין שפיטאל א חלוצה פון קיבוץ, וועלכע איז פלוצלינג קראנק געווארען און מ'האט געמוזט דרינגענד דורכפיהרען אן אפערא-ציע, נישט-קוקענדיג אויף אלע בעמיהונגען און דעלעגאציעס, האט די קהלה בשום-אופן נישט געוואלט העלפען דער קראנקער חלוצה.

מיט'ן דאזיגען בריף בעט דער „הנוער הציוני" איבערצוגעבען דעם פאקט דער עפענטליכקייט.

גרויסע איינברוכס-גנבות אין צענטער שטאט

(2) עהערנעכטען ביינאכט האבען זיך גנבים אריינגעקראגען און דער וואוינונג פון א געוויסען מאטעל שאך (11 ליסטאפאד 22) און ארויסגע-גנב'עט פערשידענע מלבושים, וועש און חפצים אין דעם ווערט פון אנ'ערך 50,000 זלאטעס.

* * *

פון אברהם קוטשינסקיס געשעפט אויף גא-ריטאוויטשא 13 האט מען ארויסגעגנב'עט 25 מענער-אנציגער פאר 3,000 זלאטעס.

DR. DED. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אוועגד און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

בּיליגע רייזע קיין ווילנע

צוליב דער גרויסער פרעקווענץ אויפ'ן אויס־פלוג קיין ווילנע, איז דער „וואגאן לי־קוק"־מורביס, אז דאס איינשרייבן זיך אויף דעם אויספלוג וועט פארקומען נאר אין משך פון היינטיגן טאג. גלייכ־צייטיג ווערט אויפמערקזאם געמאכט, אז דער צוג פון קאטאוויץ געהט אב דעם 18־טען ה. ח. 10 אווענד.

פאר די בעקוועמליכקייטען פון די פאסאזשי־רען, וועט מען קענען צוריקפאהרען פון ווילנע אין 2 טערמינען. אין 26 אויגוסט און אין 3 סעפטעמ־בער.

די רייזע אהין און צוריק קאסט מיט דער דריטער קלאס — 115 זל. 2־טע קלאס — 155 זל.

איינשרייבונגען נעמט אן די רייזע־ביורא פון „וואגאן לי קוק", פיעטריקאווער 64.

אינפארמאציעס

וועגען רעגיסטרירען די האנדווערקער־ווארשטאטען בעקומט מען טעגליך אין ביורא פון „א ר ט",
וואולטשאנסקא 27.

אנ'ענדעטשקע נישט אויף פּסח...

(א) די 28־יעהריגע אירענא סקאניעטשנא (שטערלינגא 31) א „פערברענטע ענדעטשקע", האט דעם 28. נאוועמבער פ. י., נאך אנ'ענדעקישער אקאדעמיע אויף גלובנא 48, בעת מ'איז געגאנגען ארעסטירען עטליכע כוליגאנעס פאר'ן שלאגען א דורכגייענדען יודען — געגעבען א פאטש א פאליציאנט.

זי האט דערפאר נעכטען בעקומען א פסק פון 7 חדשים טורמע מיט'ן אפלייגען די שטראף.

9־טע סימפאניע פון בעטהאווען

א גרויסע פעראינטערעסירונג אין די היגע מוזיקאלישע קרייזען האט ארויסגערופען דער בע־נעפיס פון לאדזער סימפאנישען ארקעסטער אויף וועלכען ס'וועט אויסגעפיהרט ווערען די 9־טע סימפאניע פון בעטהאווען.

צום קאנצערט קומט ספעציעל קיין לאדז דער אין אונזער שטאט בעליבטער און פאפולערער דיריגענט ה' בראניסלאוו שולץ.

אויסער די 9־טע סימפאניע וועט אויך אויפ־געפיהרט ווערען א רייהע קלענערע אבער בעדיי־טענדע מוזיקאלישע שאפונגען.

אין קאנצערט נעמט אנטייל דער פערגרע־סערטער פילהארמאנישער ארקעסטער, הזמיר־כאר און ערשטקלאסיגע סאליסטען.

Doktór KLINGER

ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוואכע און ווענערישע קראנקהייטען

Andrzeja 2, tel. 132-28

נעמט אן פון 9 ביז 11 פריה און פון 6 ביז 8 אוו. זונטאג און פייערטאג פון 10 ביז 12.

גוטהערציגע לעזער פון „נייעם פאלקסבלאט"

האבּען ארויסגעהאלפען דער אומגליקליכער פאמיליע פון דער נויט

אין צוזאמענהאנג מיט אונזער רוף צו העלפען א שווינדזיכטיגען פאטער מיט 5 קליינע קינדער צו בעקומען א דאך איבערן קאפ, האבען זיך אונ־זערע לעזער ברייטהארציג אפגערופען און געזא־מעלט די סומע 50,25 גר. וועלכע איז נאך נויטיג געווען, כדי צו דינגען א שטיבעל פאר דער אומ־גליקליכער פאמיליע.

עס האבען געשפענדעט: ה. וו. 15 זל. זל. הערמאן סטראכליק פון בענדין 5 זל. צבי זאב 1 זל. ירחמיאל 50 גר. מ. ק. 50 גר. בליטענטייל 50 גר. ר—קי — 3 זל.

דער אומגליקליכער יוד האט מיט טרעהרען אין די אויגען געדאנקט די לעזער פון „נייעם פאלקסבלאט" בעווייזענדיג א קוויטונג פון בעצאל־טען דירה־געלד.

א קאפּעטשקעלע אנדערש...

ס'איז געזונטער, אז מ'גייט נישט אין „זדראוויע"

(—) נעכטען האבען מיר איר איבערגעגעבען א ידיעה פון „פאלפרעס", אז זונטאג האט די פאגאטאאוויע ערטיילט הילף די 4 יונגעלייט פינקוס ראזענבלום, סאלא ויידע, יחיאל יעדוואב און זיג־מונט ראזענבלום, וועלכע האבען זיך „צווישען זיך" געשלאגען.

די דאזיגע יונגעלייט זענען נעכטען געקומען צו אונז אין רעדאקציע בעקלעבטע און בעפלאס־טערטע מיט אונטערגעהאקטע אויגען, און דערהא־בען אונז דערציילט, אז עס איז מיט זיי א געווען א „קאפיטשקעלע אנדערש", ווי דהיינו — נישט זיי האבען זיך געשלאגען צווישען זיך, נאר זיי זענען אהן א פארוואס און פארוועך מערדערלעך צושלאגען געווארען...

ובפרט — האבען זיי געזאגט — איז גלייכער, אז יודען זאלען נישט גיין אין „זדוראוויע" ווארום קיין געזונד וועט זיי דארט נישט צוקומען.

היינטיגע וואר וועט דעצידירט ווערען דער גורל פון שטאטראט

(2) היינטיגע וואך וועט פארקומען א זיצונג פון דער זעלבסטפערוואלטונגס = אפטיילונג ביי דער וואיעוואודזטווע, וועלכע וועט דעצי־דירען וועגען דעם גורל פון שטאט־ראט און וועגען דעם טערמין פון זיין צוועגטועלען צוזאמענקום.

אזוי ווי אבער אויף אזא דעציזיע דארף פיגורירען די אונטערשריפט פון וואיעוואדע, און דער וואיעוואדע געפינט זיך איצט אויף אורלויב, וועט די אפיציעלע בעקאנטמאכונג ערשיינען ערשט אין די ערשטע טעג פון חודש סעפטעמבער, נאך דעם, ווי דער וואיעוואדע וועט צוריקקומען.

„גיב געלד אויף פאפּיראסן, אז ניט צוברעכט מען דיר די ביינער"

מיט אזא פזמון זענען 6 גאסען־יונגען בעפאלען א יודישען דורכגייער

ביים רוג פולנאצנא און סאלנא איז נעכטען אווענד בעפאלען געווארען דער 50־יעהריגער חיים לאנדאו.

בעת לאנדאו האט זיך געפונען ביים רוג האבען איהם ארומגערינגעלט 6 יודישע יונגעלייט, מאכענדיג זיך זוכען עפיס אין רינשטאק. ווען לאנדאו האט אנגעצינדען דאס עלעקטרישע טא־שען־לעמפעל, כדי צו פערלייכטערען די פערשוינען דאס זוכען, האבען זיי איהם אויסגעשריגען: „דו גיסט געלט אויף פאפיראסען, אז נישט צוברעכט מען דיר די ביינער". אויף די הילפס־רופען פון ל. האבען די פערשויגען ארויסגעכאפט ביי איהם דעם שטעקען, און גענומען שלאגען אויף רעכטס און ליגקס, אזוי לאנג ביז ל. איז געפאלען אין חלשות.

ערשט אין א שעה ארום איז געלונגען צו פערהאלטען איינעם פון די שלעגערס.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע
8 טראגוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 11—2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.
אונבעמיטעלטע —לעטשניצע־פרייזן

ראדיא־ווינקעל

מעהר געשפּילט און ווינציגער גערעדט

דער ווינטער סעזאן פון פוילישען ראדיא

עס דערנעהנטערט זיך שוין דער הערבסט, פאר'ן ראדיא בעדייט עס דאס אנהויבען פון אזוי גערופענעם הויך־סעזאן, אין משך פון וועלכען דער ראדיא וועט ארבייטען מיט'ן גאנצען ברען.

די לייטונג פון היגען ראדיא האט שוין אויס־געארבייט א געגויען פלאן און פראגראם פון דעם ווינטער סעזאן וואס וועט זיך אנהויבען דעם 2־טען סעפטעמבער און דויערען ביז'ן 1־טען מערץ 1935.

דער נייער ווינטער פלאן צייכענט זיך אויס דערמיט, וואס דער פראצענט פון מוזיק וועט דיי יעהריגען ווינטער נאך מעהר פערגרעסערט ווערען ווי ביז איצט. עס איז פארגעזעהען, אז די מוזיק אויר־דיציעס וועלען אויסמאכען 66 פראצענט פון גאנצען פראגראם.

דאס גאנצע טעגליכע פראגראם וועט בעשטעהן פון דריי אבשניטען: פריהמארגען, מיטאג און אווענד. דער ערשטער צייט־אבשניט וועט דויערען פון 6.45 ביז 8 פריה. דער צווייטער פון 11.57 ביז 13.30 און דער לעצטער פון 1.30 ביז 23.005. מט'ן אנטליידן דעם ט איגאויף אזעלכ עצייט־אבשני־טען האפט דער ראדיא צו קענען צופרידענשטעלען די פערלאנגען פון אלע איהרע אבאנענטען, וועל־כע געהערען צו פערשידענע ספערען און קרייזען, סיי די איינוואוינער פון די שטעט און סיי די דארפי־שע בעפעלקערונג.

אין אלגעמיין וועט דער ראדיא טעטיג זיין אין דער וואכען קנאפע 11 שעה און זונטאג גאנצע 15 שעה.

דאס ראדיא פראגראם אויף ווינטער זעהט פאר א מאסע פון נייע אריגינעלע איינפאלען אויף אלע געביטען, וואס וועלען זיכער ארויסרופען א אינטע־רעס ביי די ברייטע מאסען ראדיא־הערער.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע
נעהמט אן פון 8—12 בייטאג, 4—6 און פון 7—8

דער אריער־פאראגראף
ר. איזראעל
186
שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

— פארוואס זענט איהר אזוי נייער? האט פרי־צי בייגיריג געפרעגט

— דערפאר, ווייל איך האב בעמערקט, אז ער ווייזט ארויס אנ'אונגעהויערן אינטערעס פאר בעהמען

— דאס איז מערקווירדיג, ווי אזוי קומען צו בעהמען דא אהער בעקאנטע? און אזעלכע בעד־קאנטע וועלכע ווייזען ארויס אזא שטארקען אינטער־רעס פאר איהם. דאס איז ווירקליך מערקווירדיג, מיר וועלען ווארטען און וועלען זיך איבערצייגען וואס דאס איז פאר א בעקאנטשאפט און פארוואס א זעכצעהן יעהריג יונגעל, ווי איהר זאגט, אינטערע־סירט זיך אזוי שטארק מיט אלפרעד בעהמע

ס'איז נישט אויסגעקומען לאנג צו ווארטען, ווייל נאך אין דעמזעלבען טאג האט זיך צו רופי־באון געווענדעט דער יונגערמאן נאך דעם אדרעס פון בעהמען

דאס איז געווען גוסטאוו, וועלכער האט אונבע־דינגט געוואלט רעדען מיט זיין „פאטער" נאכדעם ווי זיין מוטער פרידא האט זיך בעקענט צו איהם און דעם יונגעל איבערגעגעבען איהר גאנץ לעבען. ער האט פשוט געצוואונגען זיין מוטער, אז זי זאל איהם אנווייזען וואו בעהמע געפינט זיך, פרידא האט מסכים געווען הערויף נאר בתנאי, אז זי זאל זייך אנטוועגנד בעתן געשפרעך פון דעם יונגעל מיט אלפרעד בעהמע, זיי זענען אוועק אין האטעל און דארט האבען זיי זיך דערוואוסט, אז בעהמע איז שוין אוועקגעפאהרען. דאס האט נישט גע־קענט איבערגעהן. ער האט געהאט צוגעטראכט א פלאן, וועלכער האט איהם שוין קיין רוה נישט געגעבען, ער האט געמוזט אויף יעדענפאל האבען בעהמעס אדרעס און דערביי איז האס קליין־גרויסע יונגעל געווען זעהר צופרידען ווען דער צופאל האט דערפיהרט דערצו, אז ער האט זיך בעגעגענט מיט א מענשען, וועלכער קען איהם בייהילפיג זיין ביים אויסגעפונען די אדרעס פון בעהמען און דערביי איז גוסטאוו נאך דעמזעלבען טאג אוועק צו ריביגאון

— האט איהר, מיין הער, דעם אדרעס פון ליי־טענאנט אלפרעד בעהמע, האט דאס יונגעל נישט דרייסט געפרעגט, ארייננקומענדיג צו ריביגאון

— איך אליין האב איהם נישט, האט רופינאון געענטפערט, אבער מיין שכן, וועלכער וואוינט מיט מיר אין דער צווייטער טיר קען דעם אדרעס און ער וועט אייך איהם זיכער געבען, אפשר וואלט איהר מיט מיר צו איהם אריינגעהאנגען. ביי גוס־טאוו איז דער עניין אויסגעקומען גאנץ פשוט און ער האט באלד מסכים געווען אריינצוגעהען צום שכן, פריצי האט אנגעקוקט דאס יונגעל, וועלכער נעהמט זיך עפעס צו א זעהר ערנסטען ענין און דאס האט באך מעהר פערשארפט זיין נייגעריגקייט. פריצי האט מיט זיין געוועהנליכער דרייסטקייט אנ־געהויבען צו רעדען אזוי ווי מען רעדט מיט א יונ־געל, וואס מעהר ער האט אבער גערעדט, אלץ מעהר האט ער זיך איבערצייגט, אז ער האט פאר זיך נישט קיין יונגעל, נאר א דערוואקסער־נעם מענשען, א פולשטענדיג רייפען, וועלכער ווייסט וואס ער וויל און וואס ער רעדט.

— איך קען דעם אדרעס פון בעהמען, האט פריצי געזאגט, אבער איך קען זי אייך, ביז מיין בעסטען ווילען, נישט געבען.

— פארוואס?

— ווייל איך ווייס נישט, וואס פארא ציל איהר האט דערביי, אפשר פערלאנגט דער לייטענאנט גארנישט, אז איהר זאלט קענען זיין אדרעס.

— איך האב מיט דעם דאזיגען בעהמע פער־שידענע חשבונות, וועלכע איך וואלט געוואלט ער לעדיגען, איך האב זיך דא פערשפעטיגט, מוז איך דאס מאכען דארט, וואו איך קען בעהמען געפי־נען.

— איך וואונדער זיך שטארק, האט פריצי ווייטער געפארשט, וואס אזא יונגערמאן ווי איהר האט שוין חשבונות מיט אזא אנגעזעהענעם מענ־שען ווי לייטענאנט אלפרעד בעהמע.

— וואס מעהר אנגעזעהען ער איז ביי אנדערע אלץ מעהר האב איך איהם פיינד, אלץ מעהר ווערט ביי מיר רייף דער געדאנק און ווילען נקמה צו נעהמען אין איהם.

פריצי האט שוין געוואוסט, אז ער האט פאר זיך א פערבינדעטען, וועלכער וויל קעמפען מיט אלפרעד בעהמע און דערביי האט ער שוין גע־קענט מיט דעם יונגעל אפען רעדען.

— אויב איהר רעדט אזוי מיט מיר, האט פריצי ערנסט געזאגט, ווייל איך אייך ענטפלעקען א סוד, איהר האט געטראפען אויפ'ן ריכטיגען אדרעס, איהר האט אין מיר א שותף צו נקמה און קאמף מיט בעהמען. איך האב נישט די דרייסט־קייט אייך צו פרעגען צוליב וואס ס'איז ביי אייך אזוי גרויס דער ווילען צו קעמפען מיט בעהמען.

— ליידער קען איך אייך נאך דאס נישט זא־גען, אפשר אמאל, ווען דאס וועט נויטיג זיין.

פריצי האט אהן שום וואקלעניש איבערגע־געבען דעם יונגעל בעהמעס גענויען אדרעס.

גוסטאוו האט לאנג געקוקט אויף דעם קליי־נעם צעטעלע און דאן געפרעגט.

— פערהעלטנישמעסיג נישט אזוי ווייט, אבער אין אלגעמיין איז עס א מעת־לעת רייזע.

— דאס איז זעהר ווייט, נישט אמת?

— און די קאסטען ביז מען קומט אהין זע־נען גרויסע?

— עטליכע הונדערט אייערע זלאטיס וועט איהר דערויף דארפען.

— פארוואס זאגט איהר עפעס אייערע זלאטיס, האט גוסטאוו געפרעגט.

— דערפאר, ווייל איך בין נישט קיין פויל־שער, איך בין א דייטש.

— שוין לאנג געקומען פון דייטשלאנד?

— ניין, ערשט עטליכע וואכען.

— איהר וועט מיר ערלויבען, האט דאס יונ־געל געזאגט, אז אויב איך וועל דארפען אייער עצה, וועל איך זיך צו אייך ווענדען.

— מיט דעם גרעסטען פערגעניגען, איך בין אייך שטענדיג גרייט צו דינען מיט וואס ס'וועט נאר מעגליך זיין.

גוסטאוו האט געוואלט אוועקגעהן, פריצי האט איהם אבער ביי דער שוועל פערהאלטען.

— און אפשר, איהר אונבעקאנטער יונגער־מאן, וואלט איהר אונז אנגעגעבען אייער אדרעס, ס'קען גאר זיין, אז מיר וועלען אייך דארפען. גוסטאוו האט זיך אנ'אויגענבליק פערטראכט און דאן געזאגט:

— איך הייס גוסטאוו ב. ב., מיין אדרעס איז אינטערנאט אויף דער און דער גאס.

ער האט נישט געווארט אויף נאך קיין פרא־גען און איז אוועק. פריצי האט זיך אויפנאטירט דעם אדרעס, וועלכען גוסטאוו האט אנגעגעבען.

— דאס איז אינטערעסאנט, האט פריצי גע־זאגט, דאס איז זעהר אינטערעסאנט, מיר דוכט זיך, אז איך הויב אן צו פערשטעהן דעם גאנ־צען ענין. דער אנגריף אויף בעהמען וועט קר־מען אזוי ארום פון פערשידענע זייטען. פאלי־טיש, קרימינעל און ראמאנטיש. געוויס וועט דאס פאר אונז זיין א טובה, אבער אלץ מיט רוה, מיר וועלען דעם ענין נאך רוהיג איבערטראכטען און ערשט דאן בעשליסען, וואס ווייטער צו טון.

(פארזעצונג קומט)

טוריסטן־רייזעס קיין פאלעסטינא

„וואגאָן־לי־קוק" ארדענט איין יעדע צוויי וואכען גרופען־רייזעס קיין פאלעסטינא. אהין פאָהרט מען איבער קאָנסטאַנצאַ, צוריק איבער טריעסט. עס קענען אויך פאָהרען איינצעלנע פערזאָנען.

אַלע ארט פאָרמאַליטעטען, וואָס זענען פער־בונדען מיט דער רייזע ערלעדיגט די רייזע־ביוראָ פון „וואַגאָן־לי־קוק", אויך זארגט זי צו פערזיכערן די טוריסטען אַלע בעקוועמליכקייטען.

קאנצערט פון אבערקאנטאר ישראל אלטער לטובת „לינת־אורחים"

דעם קומענדיגען דאָנערשטאג דעם 16־טען אויגוסט ד. י. וועט דער וועלט־בעריהמטער אבער־קאַנטאָר ה׳ ישראל אַלטער אויפטרעטען אין „פיל־הארמאָניע" מיט אַ גרויסען קאָנצערט פון סינאַגאָ־גאַלען און וועלטליכען רעפּערטואַר. ה׳ אַלטער איז גאַנץ גוט בעקאַנט דעם לאָדזער יודישען עולם, מיט זיין הערליכען געזאַנג האָט ער שוין נישט איינמאָל ענטציקט די צוהערער. אויף דעם היינטי־גען דאָנערשטאָג וועט ה׳ אַלטערס קאָנצערט ווערט זיין צו הערען צוליב דעם אינהאַלטסרייכען פּראָ־גראַם, וואָס איז ספּעציעל צוגעקליבען געוואָרען צו דעם אָוועגד. די הכנסה איז בעשטימט לטובת דער הילפס־אינסטיטוציע „לינת־אורחים".

נאך איין זומער־קאנצערט פון אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי אין „העלענאוו"

צוליב דעם קאָלאָסאַלען ערפאָלג פון לעצטען קאָנצערט פון וועלטבעריהמטען אַבערקאַנטאָר בעת וועלכען דאָס פּובליקום האָט זיך מיט איהר ליב־לינג באין אופן נישט געוואָלט שיידען, האָט בע־וואויגען די דירעקציע צו אַנגאַזשירען דעם אַבער־קאַנטאָר משה קוסעוויצקי אויף נאָך איין קאָנצערט, וועלכער וועט פאָרקומען זונטאָג דעם 19 ד. ח. און וועט זיין דער לעצטער אין היינטיגען זומער־סעזאָן.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149־07
ספּעציאַל־ארצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־קראַנקהייטען, מענער־שוועכע־בעהאַנד־לונג און מעטאָדע בעהאַנדלונג. אַלע ארט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

כירורגען זענען נישט מחויב
צו קריגען אַ ספּעציעלע הסכּמה אויף דורכפיהרען נויטיגע אפּעראַציעס

(2) כידוע, דאַרפען כירורגען ביים אַדורכ־פיהרען אַפּעראַציעס האָבען אַ הסכּמה פונם אַפּע־רירטען, אָדער אין פאַל פון יענעמס בעוואוסטלאָ־זיגקייט — פון זיינע נאָהענטסטע קרובים.

עס איז אַלזאָ ענטשטאַנען אַ פראַגע, צי מעג אַ כירורג אָפּערירען אָהן אַזאַ הסכּם.

די דאָזיגע פראַגע האָט דעצידירט די טעג דאָס העכסטע געריכט, וועלכער האָט געהאַט צו טון מיט אַנ׳אַנקלאַגע פון איינעם, וואָס מ׳האָט ביי איהם אַמפּוטירט אַ פוס.

אַזוי ווי דער כירורג האָט דערוויזען, אַז דער אָראָפּגענומענער פוס איז געווען גאַנגרענ־זירט, האָט דאָס געריכט אָפּגעוואָרפען די אַנקלאַ־גע, אַרויסגייענדיג פון דעם שטאַנדפּונקט, אַז אַזוי ווי מען מוז ראַטעווען אַ מענשען — אַ זעלבסט־מערדער, וואָס וואַרפט זיך וואַסער, אַזוי מוז מען ראַטעווען אַ קראַנקען, מעג עס זיין געגען זיין ווילען.

אַנ׳אויסשטעלונג פון אַ יונגען יודישען קינסטלער

אין לאָדז וויילט איצט דער יונגער קינסטלער זשאַק דאַניעלעוויטש פון פּאַריז.

אין לאָדז פערבלייבט ער אַ קורצע צייט.

בקרוב זאָל אַראַנזשירט ווערען אַנ׳אויסשטע־לונג פון זיינע בילדער אין אונזער שטאָט.

די בילדער זיינע, וואָס ער האָט פּאַראַיאָה־רען אויסגעשטעלט אין וואַרשאַ אין דער יודישער קונסט־געזעלשאַפט, האָבען געהאַט גרויס ערפאָלג.

פון יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע"

היינט, דינסטאָג אָוועגד, ווערט געשפּילט צום לעצטען מאָל — צו ביליגע פּרייזען צוויי פאָרשטעלונגען פאַר 1 בילעט.

1) וואו איז ערליכקייט? אין 3 אקטען.

2) אַ נאַכט אין בראַזיל, אַ גרויסער רעווי־קאָנצערט, אַנגעשטאָפּט מיט קופּלעטען, דועטען, לידלעך, הומאָרעסקעס א.א.וו. אויסגעפיהרט דורך די בעליבטע ארטיסטען דינה האַלפּערן, סעם בראָנעצקי, יוליוס ראַקאָוו, נתן רייכענבערג א.א.

מאָרגען, מיטוואָך די לעצטע געזעגנונגס־פאָרשטעלונג, ס׳ווערט צוגעגרייט אַ ספּעציעל פּראָגראַם

Dr. REICHER
פּאַלודניאַווא 28, טעל. 201־93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג.
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוועגד.

היינט — לעצטער געזעגנונגס־קאנצערט פון לאלא פאלמאן

די בעליבטע זינגערין, די מייסטערין פון יו־דישען פאָלקס־ליד לאָלאַ פאָלמאַן, וועלכע האָט זיך קובה שם געווען מיט איהר אָריגינעלען רע־פּערטואַר גיט היינט אָוועגד אין „ראָזמאַריטאַשטשי"־טעאַטער איהר לעצטען געזעגנונגס־קאָנצערט.

אין פּראָגראַם געהען אריין די פּערל פון יו־דישען פאָלקס־ליד, סיי הומאָריסטישע און סיי שטימונגס־פולע. נאָכ׳ן קאָנצערט וועט אויפגע־פיהרט ווערען אַ העכסט־קאָמישער סקעטש „אַ מתּנה דעם טאַטען" אויסגעפיהרט דורכ׳ן אַנסאַמבל פון „ראָזמאַריטאַשטשי"־טעאַטער מיט שלמה קוטנער, ראָ־זאַ סאַנדלער, ה׳ און פרוי צוזיליק א. אַנד. כדי צו געבען די מעגליכקייט די פיל פערעהרער צו געזעגענען זיך מיט לאָלאַ פאָלמאַן, זענען די פּרייזען אויסערגעוועהנליך ביליג.

ראַדיאָ־פּראָגראַם
דינסטאַג, ד. 14־טען אויגוסט 1934

6,30 פרימאָרגען־אוידיציע. 6,35 פּליטען. 6,38 גימנאַסטיק. 6,53 פּליטען. 7,05 פריהמאָר־גען־צייטונג. 7,10 פּליטען. 7,20 הויז־ווירטשאַפט. 7,25 פּערשידענעס. 7,35 טאָג־פּראָגראַם. 11 57 צייט־סיגנאַל. 12,03 וועטער. 12,05 פּרעסע. 12,10 לייכטע מוזיק. 1 מיטאָג־צייטונג. 1,05 אוידיציע פאַר קינדער. 1,20 פּליטען. 1'55 פון ארבייטס־מארק. 2 עקספּאָרט־ידיעות. 4 לייכטע מוזיק. 5 פּ.ק.אָ.־קאַסטען. 5,15 פּליטען. 5,55 ווי צו פערברענגען אום יום־טוב. 6 רעפעראַט. 6,15 קלאַוויר־רעסיטאַל. 6,45 פּאָסט־קאַסטען. 7 פער־שידענעס. 7,10 פּראָגראַם אויף מאָרגען. 7,15 וויאָלאָנטשעל־קאָנצערט. 7,40 פּליטען. 7,50 ספּאָרט. 8,03 ליטעראַרישע פערטעל־שעה. 8,12 „די שענסטע פון פרויען" אָפּערעטקע אין 3 אק־טען. 10,15 רעפעראַט. 10,30 טאַנץ־מוזיק. 11 וועטער.

• • •

פון אויסלאַנד

7,15 סימפאָנישער קאָנצערט פון לאָנדאָן.

8,15 קאָנצערט פון בוקאַרעשט. 8,45 אָפּערעטקע פון היילאַנד.

די „דייטשע מאראל"
פון דער דייטשער פילם־אינדוסטריע
(ענדע פון הער 4־טער זייט)

טעריום, וואָס קאָנטראָלירען באַלד אויפ׳ן אָרט יעדען פּרט.

דעם ענגלישען זשורנאַליסט גורדוס איז גע־לונגען צו בעקומען די געהיימע פאָרשריפטען, וואָס זענען צושיקט געוואָרען צו אַלע רעזשיסערען און וואָס ענטהאַלטען פערשידענע אָנווייזונגען ביים אויפפיהרען פילמען.

די אָנווייזונגען בעציהען זיך הויפּטזעכליך אויף דעם פּראָבלעם פון דער „דייטשער מאָראַל". איין פּאַראַגראַף פון די אָנווייזונגען שטעלט פעסט, ווי גרויס עס קען זיין דער אויסשניט פון אַ פרויען־קלייד אויף די פּלייצעס. אַ צווייטער פּאַ־ראַגראַף פאָדערט, אַז אויב לויט דער אַקציע, קושען זיך אויפ׳ן עקראַן אַ אַרטיסט מיט אַ אַרטיסטקע, מוז דער מאַנוסקריפּט דערפיהרען צו זייער גע־זעצליכער חתונה אין פילם.

לויט אַ דריטען פּאַראַגראַף, אויב די העלד־ען פון פילם זענען שוין איבער אַ יאָהר נאָך דער חתונה, מוזען זיי אונבעדינגט האָבען אַ קינד. לויט דעם פירטען פּאַראַגראַף טאָרען „נישט־אַריער" אויפ׳ן עקראַן טאַנצען „אַרישע" פרויען און אַזעלכע פּאַראַגראַפען ענטהאַלטען די פאָרשריפ־טען 68.

די פאָרשטעהער פון דער פילם־אינדוסטריע האָבען זיך געווענדעט צו גאַבעלסען און אָנגעווי־זען, אַז די שטרענגקייט פון דער „דייטשער מאָראַל" איז זעהר פרעמד די אויסלענדער און די פילמען וועלען נישט קענען פערקויפט ווערען אין אויסלאַנד. גאַבעלס האָט געענטפערט, אַז פאַר אויסלאַנד קענען זיי דרעהען אַנדערע פילמען, ער היט נאָר אָפּ די ריינקייט פון דער מאָראַל אין דייטשלאַנד. די פאָרשטעהער האָבען אויך געפאָ־דערט דאָס רעכט צו שטעלען „פערוויילונגס־פילמען". זיי האָבען בעקומען די ערלויבניש אָבער אונטער פאָלגענדען בעדינג: אין 1935 מוזען זיי אויף יעדען „פערוויילונגס"־פילם שטעלען צוויי פּאָליטישע, דאָס הייסט, וואָס זיי וועלען פערדינען אין איין פילם, מוזען זיי צולעגען צו צוויי אַנדערע.

DR.
L. Czarnożył
האָט זיך איבערגעצויגען אויף
62 פּיעטריקאָווער 62
און אָרדינירט איצט אין טשעכאָטשינעס
ווילע קאַשטשושקאַ

די ליבעס פון לארד בייראן
פון דר. אברהם אייסען.

(4

אין דער זעלבער צייט האָט זיך בייראָן געטראָ־פען אין לײדי קאראליינ׳ס הויז מיט איהרע א קו־זינע, אַנאַבעלאַ מילבאַנקי, און איז געוואָרען אין איהר שטאַרק פעראינטערעסירט. אַנאַבעלאַ (א פער־קירצונג פון איהר לאַנגען נאָמען: ען איזאַבעלאַ מילבאַנקי) איז געווען די איינציגע טאָכטער פון א פערמעגליכען אונטער־באַראָן. די מיידעל איז געווען הויך־געבילדעט און רעליגיעז געניגט. אין דער ער־שטער באַגעגעניש האָט בייראָן אויף איהר געמאַכט נישט קיין גוטען איינדרוק, גיכער פון א צו־שטאָל־צען און העזה׳דיגען מענשען, „זיין מויל", האָט זי געזאָגט, „באַטריגט כסדר די שאַרפקייט פון זיין גייסט".

אַ ביסעל שפּעטער, ווען זי האָט זיך מיט איהם מעהר בעקאַנט, האָט זי, נאַטירליך, איהר מיינונג געביטען, אזוי דאָס זי האָט איהם גאר אנגעהויבען מעהר און מעהר צו בעוואונדערען. אויך בייראָן איז אליין מעהר צו־געצויגען געוואָרען צו אַנאַבעלאַ און ער האָט זיך אָנגעהויבען בעציהען צו איהר גאר אַנדערש ווי צו אַלע אַנדערע פרויען. עס איז געווען אין איהר עפּעס רייצענדעס, איהר געזיכט האָט אויסגעזעהען פריש און יונג, איהרע באַקען — רונד און דאָזיג, זי איז נישט געווען פון הויכען וואוקס, זי איז אָבער געווען פיזיש וואונדערליך געבויט.

נישט אומזיסט האָט איהם טאָמאַס מור, דער דיכטער, — צו יענער צייט בייראָנ׳ס נאָהענטער פריינד, — יע׳עצה׳ט און אַפילו צו איהם צוגעשטאָ־נען, אַז ער זאָל מיט איהר דער שייבער און רייכער מיליאָנער חתונה האָבען. אַזוי נאָך, האָט מור געדענקט וואָלט עס געווען מעגליך פאַר בייראָנ׳ען אויסצוצאָה־לען זיינע חובות און דאַן קאָנען צוריקקומען אין זיין אַלטער הוים, און דאָרט אויפבויען אָנפאַנגען אַ לעבען פון רחבות, בעקוועמליכקייט און גלאַנץ.

בייראָן האָט אָנגעפאַנגען צו שענקען אַנאַבע־לאַ׳ן מעהר אויפמערקזאַמקייט און שדכ׳ענען זיך צו איהר, זי האָט איהם אָבער צוערשט צוריקגע־וויזען, — הויפּטזעכליך צוליב דעם, וואס זי האָט געוואוסט די עסקים און ליבעס־פערהעלטעני־שען, וואָס ער האָט געהאַט מיט אַנדערע פרויען, פון וועלכע זי האָט נישט כּל געהאַלטען. זי איז אויך בעקאַנט געווען מיט זיינע אוממאָראַלישע אויפפיהרונ־גען. דאָך האָט זי ביסלעכווייז צוגעלאָזט צו בייראָנען, און ווי אַ סך טוגענדהאַפטע פרויען האָט זי געהאַט אַ געפיהל, אַז דורך איהר ליבע וועט זי איהם העלפען ווערען אַ בעסערער מענש...

בייראָן פלעגט אַנאַבעלאַ׳ן הויך לויבען, ווען ער האָט גערעדט וועגען איהר צו קאראליין לעמב, כאָטש דאָס פלעגט לײדי קאראליין ווי טאָן, דאָך האָט זי עס קיינמאָל נישט אַרויסגעוויזען, זי האָט גע־מאַכט דעם איינדרוק, ווי דאָס האָט איהר ליבערשט צופרידען געשטעלט, און זי האָט זיך בעמיהט אויפ־צונעמען אין דער שטיל די דאָזיגע ריידעניש, וואָס זענען פאַר איהר געווען ווי קלעפּ און צוריקשטויסונגען. דורך פערשידענע וועגען האָט זי אָנגעהויבען ווערען צו בייראָנ׳ען אַליין מעהר צודרינגליך; גאַנץ אָפט האָט זי איהם אַפילו געשראָקען מיט זעלבסט־מאָרד און זי האָט איהם געמאַכט פיהלען זעהר אומבעקוועם, אַזוי דאָס ער איז איהם ממש העדגאַנגען צום האַרצען. דאָך שפּעטער איז זי געווען אין גאַנצען זייגע.

ער האָט איהר אויפגענומען מיט פשוט׳ער קאַלטקייט. ער איז צו איהר געווען אַ שטרענגער ליבהאָבער, אורטיילענדיג זיין געליבטע אָהן קיין שום אילוזיעס, באַר מיט דעם גאַנצען שאַרפען און אומ׳בר׳חמנות׳דיגען רעאַליזם, וואָס איז געווען דער באַטירליכער אויסדרוק פון זיין וועזען, ווען ער אַליין איז נישט געווען שטאַרק פערליבט.

איינמאָל האָט ער אַזוי צו איהר געשריבען:

„איך האָב נאָך אין מיין לעבען נישט געקענט אַ פרוי מיט גרעסערע, אָדער מיט מעהר צופרידענ־שטעלענדיגע פעהיגקייטען. מיר זענען אָבער איב־גאַנצען צוויי בעזונדערע מענשען, דיין האַרץ — אַנ׳אמת׳ער וואולקאַן, — שפּריצט מיט פייער דורך דיינע אָדערן... איך האָב דיך אימער געהאַלטען פאַר דער קליגסטער, אנגעבעהמסטער, לעכערליכ־סטער, לייבליכסטער, קאמפּליצירטסטער, געפעהר־ליכסטער, און אָנציהענדיגסטער בעשעפעניש אויף דער איצטיגער וועלט... איך וועל נישט רעדען צו דיר וועגען דיין שיינקייט; איך קאָן נישט אורטיילען, אונזערע שיינקייטען העריען אויף צו עקזיסטירען, ווען איך געפין דיך לעבען דיר, און דעריבער איז אַזוי: אָדער דו בעזיצסט פון דעם עפּעס, אָדער עפּעס וואָס בעסערעס".

דאָס זענען פאַר לײדי קאראליין, נאַטירליך, נישט געווען קיין געהויבענע קאָמפּלימענטען, און זי האָט אָפּט וועגען דעם אומעטיגליך געטראַכט, אַז ער האָט איהר נישט שטאַרק ליב געהאַט, ווייל אין זיינע אויגען איז זי נישט שטאַרק שיין געווען פאַר איהם. זי האָט איהם נישט געקאָנט צופרידענשטעלען גראָד מיט איהרע כאַראַקטעריסטיקס, וואָס פלעגען אַזוי שטאַרק אויסנעמען ביי אַנדערע; עס הייסט, מיט איהר גייסטיגען חן און שיינקייט. זי האָט גע־דענקט, אַז זי וואָלט געקאָנט צוציהען בייראָנ׳ען, ווען זי וועט רעדען צו איהם וועגען ביכער און וועגען אַנדערע בעריהמטע דיכטער, און וועט ציטירען פאַר איהם פון דעם, וואָס זי האָט זיך אָנגעלייענט און אָנגעלערנט אין לאַטיין און אין גריכיש, און זי וועט איהם איבער־דער־ציילען פון איהרע אוצרות מעשה׳לעך און אַנעקדאָטען...

בייראָנ׳ס געדאַנקען זענען אָבער דאַן געווען ווייט אַוועק, ווען ער פלעגט איהר דאָס אַליין אויס־הערען, און האָט גאַר און דער שטיל געבענקט נאָך זיינע אַמאָליגע געליבטע, אָדער נאָך די שטילע פרויען פון דעם אַריינט.

די אויפפיהרונג פון קאַראַליין לעמב איז איהם געוואָרען אַלץ מעהר און מעהר אומדערטרעגליך. איהר מוטער, איהר שוויגער־מוטער און איהר מאַן וויליאַם לעמב, האָבען אָנגעהויבען דרינגענד צו שטיין צו איהר, אַז מ׳זאָל צוואַמען אָפּפאָהרען נאָך אירלאַנד, און אַ סוף וואָלט דאַן געקומען צו דעם גאַנצען ענין פון איהר ליבע צו בייראָנ׳ען און איהרע ליידענשאַפטליכע אויסברוכען און עפענטליכע סקאַנ־דאַלען. אַפילו בייראָן אַליין האָט איהר געזאָגט, אַז איהר אָנטזאָגען זיך פון אָפּפאָהרען אויף אַ שטי־קעל צייט פון לאָנדאָן ווייזט בלויז אַרויס איהר שוואַכקייט און איהר זעלבסט־ליבע. אָבער, כאָטש זי האָט געהאַט צוגעזאָגט, אַז זי וועט שוין בייראָנ׳ען מעהר נישט בעזוכען, האָט זי אַליין נישט געוואָלט אָפּ־פאָהרען, כדי זי זאָל נאָך ווען עס איז האָבען די געלעגענהייט צו טרעפען איהם, אָדער בעוואַרפען איהם מיט ליידענשאַפטליכע און אומבעשיידענע בריף.

ענדליך האָט זי צוגעשטימט אָפּצופאָהרען — און בייראָן האָט פריי אָפּגעאָטעמט...

איז ער שוין באמת געווען פריי פון זיין גע־ליבטער? זי האָט איהם געהאַלטען אין איין שרייבען סכנה׳דיגע בריף פון אירלאַנד, און האָט איהם גע־האַלטען אין איין אָנשרעקען מיט זעלבסטמאָרד און מיט נייע סקאַנדאַלען.

כדי איינמאָל פאַר אַלע מאָל פטור צו ווערען פון איהר האָט זיך בייראָן, אין אַ בריף, מודה געווען פאַר איהר, אַז ער האָט בדעה חתונה צו האָבען מיט איהר אייגענער קוזינע, אַנאַבעלאַ מילבאַנקי.

און די אַנאַבעלאַ האָט טאַקע די גאַנצע צייט אין לאָנדאָן געהאַלטען איהר אויג און האַרץ אויף בייראָנ׳ען. זי האָט געוואוסט און פערשטאַנען די וועגען, ווי אַזוי צו פעראינטערעסירען איהם. און זי האָט אויסגעפאָרשט אַלע מעטאָדען, ווי אַזוי צו „ראַטעווען" איהם, כאָטש די אָפּטע סקאַנדאַלען, וואָס קאַראַליין האָט פעראורזאַכט, האָבען איהר אַריינגעטריבען אין א ביסען צווייפעל, אַז זי זאָל ווען קאָנען „ראַטעווען" זיין נשמה.

זייענדיג רעליגיעז, האָט אַנאַבעלאַ אָפּט גע־טראַכט, אַז מיט זיין אויפריכטיגקייט און ערנסטקייט און מיט זיין טיפען פיהלען דעם מענשענ׳ס לייד׳ען, האָט נאָך בייראָן געקאָנט ווערען א דערלייזער.

אין איהר טאָג בוך האָט אַנאַבעלאַ אַזוי פער־צייכענט:

די ליידענשאַפטען האָבען בייראָנען געפיהרט און בעהערשט זאָך פון זיין קינדהייט אָן... ער איז א הייסער פריינט פון אַלע מענשליכע געפיהלען, דאָך דורך דער מאָדנער פערוואָרזיטעט, וואָס שטאַלץ האָט ווען בעשאַפען, בעמיהט ער זיך צו פערשטעלען די בעסטע שטריכען פון זיין כאַראַקטער. ער איז געניגט אויפצוציהען זיין האַרץ פראַנק און פריי פאַר יענע, וועמען ער בעטראַכט פאַר גוט... ער האַלט זיך זעהר ענג׳דיג אַנטקעגען מענשען, וועמעס כאַראַקטער ער רעספּעקטירט, און פאַר זיי וואָלט ער אפשר מודה געווען זיינע זינד און עוולות".

זי האָט געדענקט, אַז זי אַליין איז געווען אפשר איינע פון יענע מענשען, וועמעס כאַראַקטער ער האָט רעספּעקטירט. זי האָט איהם בעוואונדערט, און איז געווען צוגעצויגען צו איהם; זי האָט אָבער געזעהען פאַר איהר די סכנה מיט איהם צו הייראַטען,

(ווייטער מאָרגען)

קראנג-קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר דאָס מעכטיגע פילם-מייסטערווערק פון Metro-Goldwyn Meyer רעזשי: פלארענץ ברוין
„דער געלער פירשט“
אין די הויפט-ראָלען: Helena Hayes, Ramon Nowarro, Lewis Stone
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צונאבע און די נייעסטע אקטואליטעטען פון Fox

קאנקורענצלאָז, ביליג און שיין
וואשט, פארבט און פוצט כעמיש
אהן שעדליכע מיטלען
די יודישע כעמישע וועשריי און פארבעריי
„עריקא“
אויף מלינארסקא 2 (ביים ראג בזשעזשינער)
ווילט איהר שוינען אייערע קליידער, אנצוגען, מאנטלען
װי אויך וועש, גיט זי אָפּ צום וואשען, פארבען, רייניגען, פוצען
נאר אויף מלינארסקא 2
פון 1.50 זל. א קלייד ⬥ 50 גר. א אויבער-העמד
„ 4 „ אנ'אנצוג ⬥ 15 „ א קראגען
„ 75 גר. א סוועטער ⬥ גארדינען אויף ראהמען.
„ 1.80 פאטאגירן א קאפעלוש

ליטאגראפישע
דרוק-זאכען
קלישעס
צייכנונגען
און מאטריצען
ליפערט די דרוקעריי
י. דיאמענט,
50 קילינסקיעגאַ 50.
טעל. 188-76

האלא! האלא!
איבעראשענדער סורפריז פארן געעהרטען לאדזער פובליקום!
דער גוט-בעקאנטער און קאנצעסיאנירטער
קונסט-פאטאגראפישער אנשטאלט
„POLONJA“
האט זיך איבערגעטראגן און געפינט זיך איצט אין א ניי-מאדערן לאקאל
אויף גדאנסקא 31
און בעזיצט די נייעסטע אויסלענדישע פאטא-אפאראטען און הערליכע דעקאראציעס.
צוליב דער ערעפנונג בעקומט די ג' קונדשאפט א ספעציעלע
פרעמיע ד. ה. 6 רעטושירטע פאטאגראפיעס
אויף זייד-פאפיר און א פערגרעסערטע פאטאגראפיע און אויסערדעם
א שפיגעלע מיט זיין אייגען בילד גאר פאר 1.50 זל.
ב ע מ.: פאר שילער, קבוצות פעראיינען און געז. אינסטיטוציעס די גרעסטע הנחות. ס'ווערט אויך אויסגעפיהרט אמאטארסקע פאטא-ארבייט זעהר ביליג און פינקטליך. אויף וואונש בעקומט מען אין מיין אנשטאלט שעהנע טעאטער-קאסטיומען, אלץ ניי.
מיט אכטונג
י. גוטערמאַן אינה. פון „POLONJA“
31 גדאנסקא 31.

Dr. med. I.ROZENFELD
אויערן, נאָז און האלז-קראנקהייטען
ZAWADZKA 8, tel. 241-53.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30

Dr. med.
Ignaey Grynberg
ספעציאליסט פאר אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15.

Dr. med. H.GUTSTADT
צוריקגעקעהרט
ספעציאַל-ארצט פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
Zachodnia 62 (Śródmiejska 14) tel. 129-52.
נעמט אן פון 11—1 און פון 5—7 נאכמ.

pot i niemiłą jego woń
USUWA
SUDORYN
PROSZEK Z SITKIEM
AP. KOWALSKI" WARSZAWA

Dr. med.
Aleksander MARGOLIS
צוריקגעקעהרט
PRZEJAZD 20, tel. 112-81
אינערליכע קראנקהייטען
(ספעצ. פון מאגען און קישקעס)
נעהמט אן פון 5—6 נאכמ.

קאמוניקאט.
דער זייגערמאכער און יובעליר-אנשטאלט
פון I. SOŁOWEJCZYK
עגז. פון 1902, מאכט בעקאנט די ג' קליענטען, דאס פון 15-טען ד.ח. האט ער איבערגעטראגען דעם אנשטאלט פון פיעטריקאווער 27
אויף פיעטריקאווער 54.
בעמ.: טוט'ן נייעם אייגענטימער פון געשעפט פיעטריקאווער 27, האב איך נישט קיין געמיינזאמעס.
כ'קויף און צאהל די העכסטע פרייזען פאר בריליאנטען, גאלד און זילבער און פיהר אויס זעטטליכע פאך-ארבייטען.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענעריש קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוואכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.
A. Gelbart
CHOROBY CHIRURGICZNE
Południowa 23 tel. 143-31
przyjmuje od 4–7 wiecz.

Dr. med.
IGN. MARGOLIS
אויגען-ארצט
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פערזענליך
Piotrkowska 113, tel. 165-17
פון 1—2 און פון 5—7.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

איך גיב ארויס צו ארבייטען סוועטערס אויף א 10-ער מאשין. צו ערפאהרען ביי רימער, זאכאדניא 34, לינקע אפיצינע פארטער. 3321

צו פערקויפען א איין=נאדעלדיגע מאשין צו מערעזשקירען טאשען-טיכלעך. צו ערפאהרען ביי העללער, פיעטריק. 169, וועש-געשעפט. 3322

איך זוך א שותף מיט א קאפיטאל צו א גוט איינגעפיהרט מאנופאקטור= געשעפט אויף אגראדאווא 3. אפערטען אונטער „B“ אין אדמ. 3317

א טיכטיגער יונגערמאן זוכט ארבייט אין א פאבריק אדער אלס נאכט-וועכטער פאר א גאנץ מינימאלען לוין. בעסטע רעפערענצען. אפערטען אין אדמ. אונטער „טיכטיגער“.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na Zł. 20.— na imię Finkelsztajn Mendel, № licznika 5359160/48646

א בעקוועהם ארט צו שלאפען פאר 1 אדער ארענטליכע יונגעלייט איז אפּ-צוגעבען. פאמארסקא 14, אין אפיצינע, 2 שט., וו. 12, לאסקי.

רעוואלוציע !!! דער רענאמירטער פריזיער-אנשטאלט י. יאקובאוויטש, פיעטריקאווער 60 האט בעשלאסען אויפ'ן זומער-סעזאן צו פערקלענערן די פרייזען. ראזירען 20 גר., שערען 40 גר., דעם קאפּ וואשען 30 גר., עלעקטרישער מאסאזש 20 גר., ערשטקלאסיגער מאניקור 70 גר. איילט אלע מאסענווייז צו יאקובאוויטש,

פרייע פאסטענס

עס ווערט געזוכט שטריקער-ארבייטערס צו 8-ער גלאטע מאשינען. פאלודניאווע 39, פרידמאן, פארטער. 3314

נויטיג אג'ערשטקלאסיגער נייהער ביים קאמאשען-שטעפער פולנאצנא 19, ביי מ. זאלצבערג. 3315

ס'ווערט געזוכט א וועש-נייהערין צו צו מענער-וועש. צו ערפאהרען פילסודסקיעגא 56, וו. 18. 3318

לאקאלען

אנ'ארט צו שלאפען פאר 2 יונגעלייט, קילינסקיעגא 77, וו. 28.

איבערצוגעבען א צימער אויף וואס עס איז פאר ארבייט. דערוויסען קען מען זיך קילינסקיעגא 41, אין דרוקעריי.

א מעבלירט צימער מיט אלע בעקוועהמליכקייטען מיט א בעזונדערן איינגאנג פאר צוויי אינטעליגענטע יונגעלייט ווי אויך נאכטלעגער פאלודניאווא 12, וואוינונג 18. 3320

פערשידענעס

Okazyjnie do sprzedania elegancki stołowy pokój. Dzwonić tel. 157-33.

לעטשניצע
פאר וועגעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד.
וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

Poradnia WENEROLOGICZNA
הויט און וועגערישע קראנקהייטען
איז געווארען איבערטראגען
אויף 2 זשעלאזנא 2
(פיעטריקאווער 47)
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד, זונטאג און הגאות פון 9—2 מיטאג.
א וויזיט 3 זל.
פון 11—1 מיטאג און פון 3—4 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר.

ברוך-קראנקע !!!

Dyr. J.Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם איז גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.
ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-האַל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. האַל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער סיי דעם גרעסטען ברוך, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד האַל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען אראפּלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!
און מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-בארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מאדערנע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקריפטונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.
אכטונג! אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט. 30 יעהריגע פראקטיק, פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען! טעטיג גאנצע טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך). אכטונג!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק
אויף דעם וועג, נאך דעם ווי איך בין באמת געראטעט און בעפרייט געווארען פון לאנגיעהריגער זעהר שווערע ברוך-ליידען און גרויסע שמערצען, פיהל איך מיך פערפליכטעט מיט פיל פרייד אויסצודריקען מיין הייסען דאנק דעם באמת וואונדערבארען און איינציגען ספעציאליסט פאר ברוך-קראנקהייטען ה' דיר. י. ראפאפארט, לאדז, וואלטשאנסקא 10. איך איך ערקלער עפענטליך, אז איך בין נאר דאנק זיין גרויסע ארטאפעדישע ספעציאליטעט ווידער געווארען א פולשטענדיג געזונדער מענש און בין ווידער פעהיג צו אלער ארבייט. נאר דאנק איהם בין איך בעפרייט געווארען פון א שווערע און געפעהרליכע אפעראציע, פאר וועלכעס איך בלייב איהם אייביג הערצליך דאנקבאר.
(—) ה. גאלדשמיד, לאדז, קילינסקיעגא 12. 28/1 1934.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—8 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט: שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ „ „ 4
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ „ „ „
ליפער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט) שפאלטען קלענע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס מערווארטיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און שאר מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיג. איז אפען טעגליך און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.